

Zpravodaj

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

6/2025

V listopadu proběhla valná hromada

Dne 25. října 2025 se konala v Hotelu Legie valná hromada Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, z.s. Regiony vyslaly své zástupce, aby jednali o blízké budoucnosti spolku.

Z celkových 29 pozvaných delegátů bylo přítomno 22, z toho 8 na základě plné moci. Jednání se také zúčastnilo pět hostů. Valná hromada byla usnášeníschopná a jejím předsedajícím byl zvolen Ing. Jan Pavlica.

V úvodu byli zvoleni funkcionáři potřební pro průběh jednání: zapisovatelem se stal Marek Kristian Loukotka, ověřovatelkou zápisu Ing. Jana Hiršová. Mandátová komise pracovala ve složení Ing. Jan Pavlica a Ludmila Bačovská, návrhová komise Mgr. Miroslav Srbecký a Marek Kristian Loukotka. Do volební komise byli zvoleni Ing. Jana Hiršová a Alena Pavlicová. Delegáti také schválili maximální pětiminutový limit pro jednotlivé diskusní příspěvky.

Valná hromada schválila program uvedený v pozvánce, který byl doplněn o volbu nového člena kontrolní a revizní komise. V rámci zpráv orgánů spolku byla bez připomínek vzata na vědomí zpráva kontrolní a revizní komise

za rok 2024. Delegáti rovněž přijali rezignaci JUDr. Dagmar Nygrínové ze zdravotních důvodů a novým členem kontrolní a revizní komise zvolili Ing. Jaroslava Gola. Bez připomínek byly přijaty i další předložené zprávy – zpráva předsedy spolku, historicko-dokumentační komise a zpráva ekonoma za období 2024/2025. Jedním z důležitých usnesení bylo schválení opatření, že Zpravodaje nebudou zasílány členům, kteří nehradí členské příspěvky. Valná hromada dále odsouhlasila rozpočet spolku na rok 2026, včetně rozpočtu historicko-dokumentační komise, a schválila novou směrnici č. 01/2025/VDP/OA sjednocující postupy při vyúčtování pracovních cest. Čestné členství bylo uděleno Miloslavě Olivové a Ing. Ludvíku Englovi za jejich dlouhodobý přínos spolku. Delegáti rovněž schválili možnost poskytování finančních příspěvků na akce s nadregionálním přesahem — až do výše 10 000 Kč na akci a maximálně do dvou třetin finanční rezervy spolku. O konkrétním poskytování bude rozhodovat předsednictvo. Valná hromada dále pověřila předsednictvo, aby pravidelně zasílalo zápisy ze svých jednání

PF
20
26

**Krásné
vánoční
svátky
a šťastný
nový rok
přeje**

**předsednictvo
a valná
hromada
SČVP**

Informace pro region Žatec

Členům regionu, kteří dosud neuhradili členský příspěvek na rok 2025 ve výši 300 Kč, chceme sdělit, že prosíme uhradit příspěvek na účet regionu Žatec č. 247654268/0300 s uvedením jména a příjmení, za koho je příspěvek hrazen, a to nejpozději do 20. 12. 2025 nebo osobně v kanceláři v Tolstého ulici vždy v pondělí od 10 do 12 hodin, tel. 415 710 734.

Publikace s volyňskou tematikou jako dárek můžete zakoupit rovněž v kanceláři nebo v Infocentru Žatec na náměstí Svobody, případně v Infocentrech v Postoloprtech a Podbořanech.

Pozvánka pro region Praha

Příští setkání regionu se koná 29. ledna 2026. Tradičně v Hotelu Legie na I. P. Pavlova od 13 hodin. Za region Jiřina Kolářová a Marie Nečasová.

Vánoční setkání v Podbořanech

Dne 12. prosince od 16,30 hodin se bude konat vánoční setkání regionu Podbořany v místním muzeu. To bude mít podobný program jako minulé roky - ozdobený stromeček, svařák, občerstvení a vánoční tradice. Prosíme členy, zda by mohli donést cukroví, ostatní připraví vedení regionu.

Pozvánku od výboru regionu Šumperk

Srdečně jsou zváni všichni členové regionu Šumperk a jejich přátelé na členskou schůzi regionu, která se bude konat dne 11. 1. 2026 od 13 hodin v restauraci Classic v Šumperku, ulice Jeremenkova. Za region Lada Cinegrová.

Upozornění pro členy regionu Olomouc

Kdo z členů regionu Olomouc nemá uhrazený členský příspěvek na rok 2025, může tak učinit prostřednictvím sběrného účtu číslo 675836463/0300 do 31. 12. 2025. Nezapomeňte uvést informaci o plátcích, jméno a příjmení.

Členský příspěvek je 300 Kč, částka nad 300 Kč bude evidována jako dar na tisk s otisknutím poděkování ve Zpravodaji. Za předsednictvo Ing. Jan Pavlica.

pokračování článku o valné hromadě

předsedům regionů, a udělila redakční radě spolkového časopisu Zpravodaj čestné uznání za dlouhodobě kvalitní a obětavou práci. Valná hromada proběhla v konstruktivní atmosféře a potvrdila směřování spolku pro nadcházející období.

Na valné hromadě přednesl svoji zprávu také předseda Miroslav Srbecký. Předseda spolku připomněl dvě významná výročí spojená s historií organizace i volyňských Čechů jako celku. První výročí bylo 80 let od vzniku Prozatímního volyňského akčního výboru.

Předseda připomněl, že 24. května 1945 byl založen Prozatímní volyňský akční výbor, na jehož činnost navázala ustavující schůze v Žatci v únoru 1946. Tehdy vznikl Svaz Čechů z Volyně, který sehrál klíčovou roli při začleňování reemigrantů do poválečného Československa – pomáhal s doklady, majetkovými otázkami i právní podporou. Důležitým komunikačním prostředkem byly také noviny Věrná stráž. Druhým výročím bylo 35 let od vzniku Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, které navázalo na tradice původního svazu. Předseda seznámil přítomné se souhrnem aktivit uplynulého roku. Historicko-dokumentační komise pokračovala ve sběru, digitalizaci a odborném zpracování archivních materiálů, fotografií i osobních vzpomínek. Během roku byly zdigitalizovány tisíce dokumentů a zaznamenána nová svědectví.

Jedním z významných cílů komise je připomenutí více než 500 volyňských Čechů – účastníků druhé světové války – kteří dosud nejsou uvedeni na žádném památníku. Předseda informoval o záměru iniciovat vznik nového památníku na polském území u Dukly. Přiblížil také některé konkrétní výsledky pátrání a zmínil spolupráci s Pamětí národa. Zprávu podala také Kontrolně-revizní komise. Ta provedla kontrolu účetnictví za rok 2024 a neshledala žádné závady – doklady byly úplné, přehledné a vedené v souladu s požadavky spolku. Komise se dále zabývala podněty pana Ketrta a pana Báci, které se týkaly zejména požadavků na kontrolu účetnictví z let 2019–2023 a připomínek ke stanovám a interním řádům. Kontrola starších účetních období nebude prováděna, protože věc šetří Policie ČR. Oba členové byli písemně informováni o svých právech i správném postupu při žádosti o informace týkající se hospodaření spolku. KRK také doporučila, aby vleklý spor byl řešen občanskoprávní cestou v rámci autorského zákona.

Připravily: E. Langpaulová, N. Chejnovská

Informace pro členy regionu Hlavní město Praha

Členové našeho regionu a naši přátelé se pravidelně scházejí každou poslední středu v měsíci vždy od 13 hodin v hotelu Legie na adrese Sokolská 486/33, Praha 2.

Letos se nově region scházel i přes letní prázdniny a potěšilo nás, že o letní setkávání byl zájem. Na schůzkách se příjemnou a pohodovou formou diskutovalo o historických událostech, kulturních akcích, o našich předcích a pod. Region také navázal a navazuje spolupráci s obdobnými organizacemi, archivy, spolky, historiky apod. Region rozšířil své řady o nové členy a členky, a to i z řad odborné veřejnosti, které u nás vítáme. Těší nás také rostoucí zájem o nás z řad „mladších“ ročníků.

Členské příspěvky ve výši 300 Kč na rok 2026 je možné uhradit v hotovosti na další schůzi regionu, která se koná ve středu 28. ledna 2026 ve 13 hodin v hotelu Legie, nebo převodem na bankovní účet regionu č. 4760655008/5500 (prosíme do poznámky napsat Vaše jméno a příjmení). Na stejný bankovní účet je možné poslat i případný příspěvek na tisk Zpravodaje (prosím do poznámky uvést jméno a že jde o příspěvek na tisk).

Upozorňujeme, že schůzka dne 17. 12. 2025 se nekoná.

Den válečných veteránů v Chomutově

V pondělí 11. listopadu 2025 v 11 hodin proběhla pieta u Památníku padlých v parčíku u kostela sv. Barbory v Lipské ulici v Chomutově. Kromě členů regionu Chomutov se piety zúčastnili zástupci statutárního města Chomutov a představitelé spolků a organizací: ČSBS, ČSoL Jednota Chomutov, Česká obec Sokolská-tělocvičná jednota Sokol Chomutov, Český svaz PTP, Konfederace politických vězňů ČR, Svaz osvobozených politických vězňů, Klub vojenských důchodců, 41. mechanizovaný prapor žatec, Muzeum čs. opevnění z let 1936-1938 "Na Koočičáku", SČVP Chomutov a žáci a studenti chomutovských škol.

Text a foto: Jaroslav Báča

Mezinárodní den studentů v Chomutově

Dne 17. 11. 2025 v 10 hodin se konal v Městském parku v Chomutově vzpomínkový pietní akt za Den boje za svobodu a demokracii a Mezinárodního dne studentů u památníku Obětem válek a totalit. Pietního aktu s položením květin se zúčastnily představitelé města Chomutova, Armády ČR a vojenských spolků, SČVP ale také žáci a studenti chomutovských škol.

Text a foto: Jaroslav Báča

kromě občanů Žatce a sousedních regionů účastníci zájezdu z Moravy, kteří přijeli navštívit náš kraj. Zúčastnili jsme se pietního aktu k popravě členů odbojové skupiny v čele s občanem Žatce Karlem Sabelou.

V září jsme byli u pietního aktu u památníků letců z Ústeckého kraje, kteří bojovali v letech 1939 - 1945 na východní i západní frontě.

V říjnu jsme se zúčastnili vzpomínkového aktu ke vzniku republiky. Dne 24. října jsme zahájili výstavu „Cestou 1. československého armádního sboru“ rovněž v Kapucínském klášteře s přednáškou Romana Štéra. Ukončena byla dne 31. října.

S politováním musím konstatovat, přestože jsme oslovili všechny základní i střední školy, výstavy se zúčastnily pouze dvě školy. Byly osloveny i školským odborem města a vyhlášena byla soutěž. Zřejmě je historie příliš nezajímá, přestože je každý třetí občan Žatce potomkem nebo příbuzným volyňských Čechů. Dne 11. listopadu v 11 hodin jsme se zúčastnili Dne veteránů organizovaném vojenskou posádkou u pomníku padlých rudoarmějců a příslušníků 1. československého armádního sboru, kteří zemřeli na následky zranění. Tím jsme ukončili činnost roku 2025. Zbývá nám výběr členských příspěvků na rok 2026.

Text: Olga Nepivodová, foto: Vlasta Staňková

Činnost regionu Žatec v roce 2025

Činnost v regionu jsme zahájili v roce 2025 výstavou „Návraty volyňských Čechů“ v nově otevřeném Kapucínském klášteře v Žatci, která probíhala od 6. března do 30. dubna. Při vernisáži výstavy, která byla hojně navštívená, se konala přednáška Bc. Romana Štéra, týkající se Karpatsko-dukelské operace. V květnu jsme se zúčastnili pietního aktu k 80. výročí osvobození u památníku na hřbitově, na Kruhovém náměstí u pomníku obětem fašismu a pomníku Dr. Edvarda Beneše a u pamětní desky Libuše Mrázkové v Žatci Podměstí.

V červenci jsme zorganizovali tradiční pietní akt k vypálení Českého Malína u památníku před hřbitovem v Žatci, kterého se zúčastnili

Nová kniha “Svobodovci”

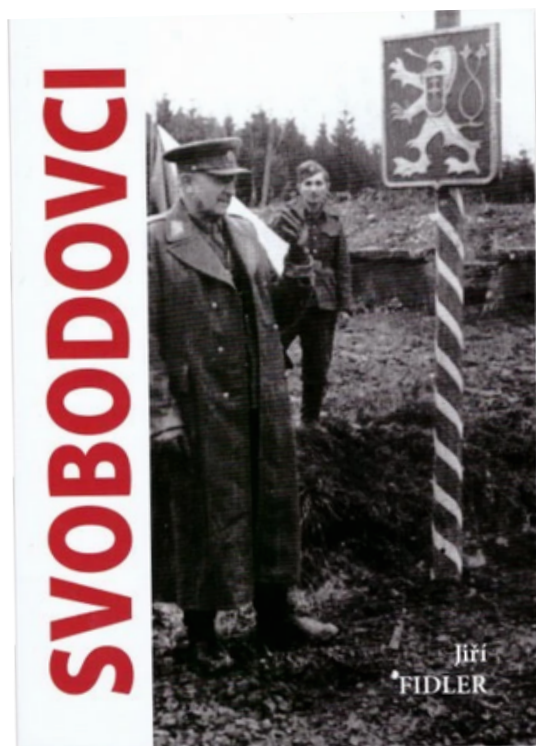
Historik Jiří Fidler je autorem nové knihy se stručným názvem “Svobodovci”, která vyšla letos v listopadu. Kniha je věnována jednotkám československé zahraniční armády bojujícím ve druhé světové válce na východní frontě. “Je to popis všech jednotek, které postupně v letech 1942 až 1945 šly z Buzuluku do Prahy, abych použil Svobodova slova,” řekl Jiří Fidler při křtu knihy, který se odehrál 22. listopadu v Hroznatíně. Historik vysvětlil, jak k její napsání došlo. Při přípravě předchozí knihy, Svobodovy monografie zjistil, že zpracování činnosti československých jednotek za 2. světové války, a obzvláště na východoevropských bojištích, je dost nerovnoměrné a nesystematické. Proto si udělal jakousi „pomocnou příručku“. A právě o její dotvoření byl následně Společností Ludvíka Svobody požádán. „Výsledkem je publikace, která se týká všech bojových jednotek, které působily v rámci naší branné moci v zahraničí na východoevropském válčišti. Jsou tam všechny jednotky od praporů výše, jejich velitelé, jejich výzbroj, doba působení,“ vyjmenoval autor. U velitelů nechybí ani jejich životopisy, a to včetně těch, které dosud nikde blíže zmíněny nebyly. Označení Svobodovci podle něj členové jednotek přijali v 50. letech minulého století navzdory nesouhlasu tehdejšího vedení státu. Svoboda se podle něj o členy skupiny staral a snažil se pomáhat i těm, kteří se později dostali do komunistického vězení, včetně armádního generála Karla Klapálka. Publikace vyšla jen v nákladu několika stovek kusů, lidé si ji mohli koupit na sobotní vzpomínkové akci v Hroznatíně. Případně lze dle autora výtisky sehnat přes Společnost Ludvíka Svobody a v pražském knihkupectví Krakatit. Přípravila: E. Langpaulová, zdroj ČTK

Ludvík Svoboda a Hněvotín

V Hroznatíně si připomněli 130. výročí narození armádního generála a pozdějšího prezidenta Ludvíka Svobody. Pietní akce v rodišti Ludvíka Svobody se konala v sobotu 22. listopadu 2025. Akci u pamětního kamene před jeho rodným domem pořádala Společnost Ludvíka Svobody, z. s., ve spolupráci s obcí Hroznatín.

Program začal v 10 hodin, kdy byl částečně a zcela výjimečně zpřístupněn rodný dům Ludvíka Svobody. Slavnostní akt byl zahájen v 11 hodin. Proběhlo seřazení delegací a položení květin k pamětnímu kameni. Zazněly česká a slovenská státní hymna, následovaly pozdravné projevy a křest nové knihy historika Jiřího Fidlera Svobodovci. Součástí pietního aktu byla také minuta ticha za účastníky československého domácího a zahraničního odboje během druhé světové války.

Od 12:30 do 14:00 bylo možné zúčastnit se v Kulturním domě Hroznatína představení nové publikace Jiřího Fidlera a besedy. Foto: FB Ludvík Svoboda - armádní generál a prezident

Konference a workshop

v Národním muzeu

Ve dnech 22.-23. října 2025 proběhly v Národním muzeu v Praze dvě zajímavé akce. Ve středu 22. 10. hostila Historická budova Národního muzea mezinárodní konferenci "Paměť a migrace."

Dokumentace a prezentace migrace nejen v paměťových institucích", která byla výstupem projektu Národní a kulturní identita českých komunit na Ukrajině v 19.–21. století v movitém kulturním dědictví ČR v rámci programu NAKI III. Cílem bylo diskutovat výzkumné, akviziční a prezentační možnosti různých forem historických i aktuálních migrací v paměťových, vědeckých i vzdělávacích institucích. Řečníky se postupně stali zástupci paměťových a vědeckých institucí z Polska, Turecka, Německa, Slovenska, Velké Británie a Nizozemí atd. Příspěvek o dějinách volyňských Němců a jejich muzeu přednesl Michael Thoss z Wolhynier Umsiedlermuseum v Linstow v Německu, způsoby prezentace dějin a kultury volyňských Čechů v České republice, ale také na Ukrajině, představili účastníkům Ondřej Štěpánek a Tomáš Kavka z Národního muzea.

Mezi další místa a instituce, jimž se konferenční příspěvky věnovaly a mohou být inspirací pro návštěvu, patří vznikající Archiv romské hrdosti ve Velké Británii - Baripen, impozantní muzeum Fenix v Rotterdamu - nové muzeum umění věnované migraci, Auswandererhaus v Bremerhavenu, Muzeum emigrace v polské Gdyni či stálá expozice Naši Němci v Oblastním muzeu v Ústí nad Labem.

Ve čtvrtek na úspěšnou konferenci navázal odborný workshop věnovaný tématu kulturního dědictví národnostních menšin. Podobně jako konference se workshop uskutečnil v rámci projektu NAKI III " a s podporou grantu "Nikde více etnické čistky – Češi a Němci společně vzpomínají na multietnickou a multireligiózní Volyň" Česko-německého fondu budoucnosti. Dovoloval tak téma prezentace menšin z Volyně diskutovat v širších souvislostech. Dopolední program otevřela svým příspěvkem Simone Blaschka, ředitelka Německého domu migrace, který se nachází v Bremerhavenu. Dále vystoupila Lilian Boutros z již zmíněného FENIX Museum of Migration v Rotterdamu, která představila přístup této instituce k tématu menšin a migrace v evropském kontextu. Následovalo představení práce s menšinami kolegů Rafala Raczyňského a Kamili Kowalské z polského Muzea migrace v Gdyni. Po následné diskusi představily Michaela Smidová a Eliška Pekárková z Národního muzea účastníkům, jak pracují v edukaci s tématy menšin, migrace a moderních dějin. Pro účastníky workshopu bylo poté připraveno společné pracovní setkání u oběda, které umožnilo neformální diskusi a výměnu zkušeností. Odpolední část programu byla věnována kulatému stolu na téma "Kulturní dědictví národnostních menšin v České republice a jeho uchovávaní a prezentace". Diskusi vedl Michael Thoss z Wolhynier Umsiedlermuseum v Linstow.

V rámci odborných příspěvků postupně vystoupili: Anna Jagošová z Národního muzea, která se věnovala české minoritě v Argentině. Ondřej Štěpánek z Národního muzea, jenž představil současné přístupy k muzealizaci menšin v českém prostředí, Lenka Kločková a Roman Štěr z Národního archivu, kteří přiblížili archivní fondy vztahující se k volyňským Čechům, Dagmar Martinková z Masarykova muzea v Hodoníně, která představila historii volyňských Čechů v kontextu druhé světové války a možnosti její prezentace veřejnosti. Setkání poskytlo prostor pro hlubší reflexi tématu, výměnu zkušeností a navazování spolupráce mezi institucemi, které se dlouhodobě zabývají dějinami menšin, jejich kulturním dědictvím a jeho uchovávaním.

Text: N. Chejnovská, E. Šebestová, T. Kavka

Česko-německý
fond budoucnosti

Deutsch-Tschechischer
Zukunftsfonds

Výzva k podpoře Ukrajiny

Počátkem roku 2022 vznikla Iniciativa Modlitba za Ukrajinu, která nyní zveřejnila Otevřený dopis budoucí vládě s apelem, aby Česká republika a její představitelé pokračovali v humanitární, politické, vojenské a solidární podpoře Ukrajiny bránící se ruské agresi. Výzvu podepsalo asi 50 prvosignatářů a další. K Otevřenému dopisu je možné připojit se na adrese:

https://www.petice.com/oteveny_dopis_budou

Nová kniha:

Gulag a Československo

Ústav pro studium totalitních režimů a nakladatelství Pulchra představili dne 12. 11. 2025 druhý díl ze čtyřdílné knižní řady věnované perzekuci československých občanů a krajanů v SSSR, nazvaný GULAG A ČESKOSLOVENSKO: VELKÝ TEROR. Knihu napsal mezinárodní tým historiků z projektu Čechoslováci v gulagu: Jan Dvořák, Adam Hradilek, Anna Chlebina, Jaroslav Formánek, Jan Horník a Josif Marčenko. Publikace v plánované řadě doplňuje již dříve vydaný díl věnovaný období války: Gulag a Československo: Válka (2024). Kniha vyšla s podporou Ministerstva kultury České republiky a je možné ji zakoupit v síti internetových a kamenných knihkupectví.

Výprava do Podbořan

Dne 8. listopadu 2025 jsme konečně uskutečnili dlouho očekávaný výlet do Muzea volyňských Čechů v Podbořanech.

Ráno jsme nastoupili v Milovicích do autobusu a vydali se na výpravu do Podbořan a jeho okolí. Této výpravy se zúčastnili občané od Černobyli z Milovic a Kopidlna. Připojili se i místní „Milovičáci“, kteří mají zájem dozvědět se víc o volyňských Čechách. Cesta byla moc příjemná tam i zpátky, protože se nejen povídalo, ale také zpívalo – hlavně písničky, které jsme znali ještě z českých vesnic na Ukrajině: Malinovky a Malé Zubovštiny. Zazněly písničky jako „Za tou naší stodoličkou husy se pasou“ nebo „Stojí voják na vartě“ a další.

V muzeu už na nás čekali a výstavou nás provázeli kurátor Národního muzea v Praze Ondra Štěpánek. Získali jsme další vědomosti o životě našich předků na Ukrajině a v Čechách. Vše probíhalo v krásné atmosféře. Vzpomněli jsme si na život v Ukrajině... na české zvyky a tradice v našich českých vesničkách. Připomněli jsme si háčkování, haptování, necování a jiné dnes již zapomenuté tradice a zvyky. Padla také dnes již nepoužívaná slovíčka jako šinel (vojenský kabát), halife (pánské kalhoty) a mnoho dalších. Každý si vzpomněl, co vše prožil na Ukrajině a někteří se podělili o své zážitky z minulosti. Výstava byla pro nás poučná a mnohé velmi zaujala.

Při zpáteční cestě jsme navštívili zámek Krásný Dvůr, kde jsme si prošli nádhernou zelení zámeckého parku. Zastavili jsme také v Žatci. Zde jsme se zdrželi na Kruhovém náměstí, kde je obrovský sud na počest Žateckému pivovaru a busta prezidenta Beneše, na jejímž podstavci je deska s nápisem: VOLYŇSTÍ ČEŠI S VDĚKEM SVÉMU PRESIDENTOVI – zde jsme se vyfotili. Neminuli jsme ani náměstí Svobody. Oběd v místní restauraci byl vynikající a chutnalo nám i žatecké pivo. Ve večerních hodinách jsme se vraceli do Milovic se spoustou zážitků a informací.

Text a foto: Mgr. Anna Mazníková

Proběhla první etapa Volyň Tour v Pohořelicích

V sobotu 29. listopadu 2025 od 10 hodin se v jihomoravských Pohořelicích uskutečnilo první setkání v rámci projektu „Volyň Tour“ s volyňskými Čechy a jejich potomky. Podobná setkání by měla v letech 2026–2027 pokračovat po celé České republice, všude tam, kam v letech 1945–1947 přišli naši předci z Volyně. Setkání jsou pořádána ve spolupráci se Spolkem Čechů z Volyně a jejich přátel, Národním muzeem, Národním archivem a organizací Paměť národa. Hlavním bodem programu byla přednáška „Volyňští Češi – opomíjení hrdinové české národní historie“, kterou střídavě vedli Dagmar Martinková a Miroslav Srbecký. Celé setkání se neslo v přátelské atmosféře a zúčastnilo se jej přibližně 100 lidí – především nečlenů SČVP – z Pohořelic a okolí (Olbramovic, Damnic, Cvrčovic aj.). Hlavním cílem bylo připomenout si neskutečnou odvahu a činorodost našich předků, osobně se setkat, popovídat si o společné historii, seznámit zájemce s činností spolku a také představit databázi www.volynaci.cz. Předseda spolku Miroslav Srbecký se postaral o profesionální skenování přinesených fotografií a dokumentů. Po zhruba tříhodinové přednášce Dagmar Martinková a Miroslav Srbecký odpovídali na dotazy přítomných a poskytovali individuální informace o jednotlivých rodinách. Ekonom spolku a předseda jihomoravského regionu Jan Pavlica zajišťoval sběr kontaktů účastníků a současně poskytoval informace zájemcům o členství i o tom, co všechno se v našem spolku děje.

Na tomto setkání také Dagmar Martinková převzala část vojenského stejnokroje – sako po válečném veteránovi Františku Benešovi – od jeho vnučky Marie. Sako bude osobně předáno do sbírky volyňských Čechů v Národním muzeu. Celé setkání skončilo po zhruba pěti hodinách povídání. Účastníci projeví velké nadšení a opakovaně zaznívalo přání, aby se podobné setkání uskutečnilo i v roce 2026. Mnozí z nich by se rádi zúčastnili také zájezdů pořádaných spolkem. Průběžně se setkáním nesla myšlenka: „Kdybychom věděli, jak to bude zajímavé, vzali bychom s sebou i své děti a vnoučata. Toto všechno by měli slyšet, aby i oni mohli být hrdí na své předky.“ To svědčí o tom, že v tomto kraji odkaz a paměť volyňských Čechů stále živě přetrvává.

Pořadatelé tohoto setkání se těší na další setkání s volyňskými Čechy v dalších krajích České republiky.

Text: D. Martinková, M. Srbecký, J. Pavlica

Zpráva o činnosti regionu Praha Vyšehrad

V pražském hotelu OSTAŠ jsme se sešli 29. 10. a 26. 11. 2025 – nově od 15:00 hod., jak jsme se dohodli v září (aby tak ti, kteří jsou v pracovním procesu, měli lepší šanci na ně dorazit).

Přítomní si vyslechli aktuální informace o aktuálním dění v SČVP a účasti na akcích regionu Praha Vyšehrad, kladenského Spolku pro zachování odkazu českého odboje a Klubu potomků veteránů Společnosti Ludvíka Svobody, kterými byly: zájezd do Gdaňska (kde začala 1. 9. 1939 2. světová válka), návštěvy v ÚVN Praha (blahopřání k 98. narozeninám Alexandra Muratova) a na členské schůzi šumperského regionu (v rámci komunikace mezi regiony), pieta v nejstarší části Olšanských hřbitovů (k 86. výročí zatčení a poprav studentů 17. listopadu 1939), přednáška na téma „130. výročí narození Ludvíka Svobody“ a zájezd na pietu v Hroznatině k tomuto výročí. Shlédli také power-pointovou prezentaci dalšího – už pátého – tématu „81. Výročí Karpatsko-dukelské operace v souvislostech“. Setkání proběhla v přátelské atmosféře, při které účastníci při káféčku diskutovali, povídali si a také vzájemně prezentovali výsledky svých volyňských rodinných bádání. Zpestřením říjnového setkání byla milá návštěva pana Miloše Miltnera, bývalého exilového skautského náčelníka, který ze Švýcarska přijel navštívit rodný Žižkov.

Jak jsme avizovali, termín posledního letošního setkání s charakterem členské schůze, s bohatým programem a pohoštěním a zajímavými hosty, byl stanoven na středu 10. prosince 2025 od 14:00 hod. – v únorovém čísle Vám přineseme podrobnější informace.

Po Novém roce se sejdem v poslední středu 28. 1.

a 25. 2. 2025. Na shledanou v pražském hotelu OSTAŠ, Orebitská 601/8 – spojení: ze stanice FLORENC do stanice U PAMÁTNÍKU autobusy č. 133, 175 nebo 207 a pak cca 100 m pěšky nebo ze stanice HLAVNÍ NÁDRAŽÍ (ul. Bolzanova) do stanice VIKTORIA ŽIŽKOV (1. zastávka) a pak ulicí Husineckou přes Kostnické náměstí do ulice Orebitská.

Přijďte mezi nás – srdečně zveme také volyňské badatele, zájemce o členství a ostatní sympatizanty.

Text a foto: M. Košťál, předseda regionu Praha Vyšehrad

Gdaňsk - genius loci

Gdaňsk - pieta obráncům

ÚVN Praha - 98. narozeniny A. Muratova

Host Miloš Miltner

Přednáška Ludvík Svoboda „130“

Na setkání regionu Šumperk

Při diskuzi regionu Praha Vyšehrad

Nový pomník „Návrat volyňských Čechů do vlasti předků“ v Ralsku – Kuřívodech

Reportáž ze vzpomínkové akce

Čas totiž plyne neúsporně dál, a právě proto je důležité nezapomínat. Nezapomínat na příběhy, které utvářejí naši historii, na rozhodnutí, která změnila životy celých rodin, a na odvahu, která si zaslouží úctu. V sobotu 22. 11. 2025 se v Ralsku – Kuřívodech udála velká slavnost. „Tento den v Ralsku byl výjimečný“, pronesl pan starosta města Ralska Ing. Miloslav Tůma a pokračoval: „V Kuřívodech jsme slavnostně odhalili pomník věnovaný volyňským Čechům, kteří se do naší obce vrátili z Malé Zubovštiny a Malinovky v letech 1991, 1992 a 1993. Připomínáme si tím nejen jejich cestu domů, ale i odvahu, se kterou začínali nový život na místě, které dnes nazývají svým domovem. Na pomníku stojí krásná a pravdivá věta: „S odhodláním jsme přijali nelehkou výzvu a začali budovat nový domov.“ Tato slova dokonale vystihují, co příchod volyňských Čechů pro naši obec znamenal – novou energii, pracovitost, lidskost i pevnou vůli, která pomohla formovat dnešní Ralsko. Děkuji všem svým předchůdcům, kteří v 90. letech pomáhali volyňákům začít nový život právě tady v Kuřívodech. „Dnes jsme si společně připomněli kus naší historie a zároveň jsme vzdali úctu lidem, kteří své životní příběhy spojili s Ralskem.“

“Dnes tu stojíme u pomníku, který byl vytvořen jako tichá vzpomínka na volyňské Čechy – na ty, kteří se rozhodli opustit svou druhou vlast a vrátit se zpět do země svých předků. Tento pomník není jen kamenem v krajině. Je symbolem paměti, připomínkou toho, že tito lidé museli zanechat za sebou domovy, majetek, vzpomínky – často i své blízké. Přenechali vše, co budovali po generace, a vydali se na cestu nejistoty, ale i naděje. Díky městu Ralsko dnes tímto vzdáváme hold. Pomník, který tu stojí, je připomínkou i našeho závazku – nezapomenout. Nezapomenout na naše příběhy, na oběti, na přínos pro naši společnost. Děkuji volyňským Čechům za jejich sílu a dědictví, které nám zanechali“ – pronesla Ing. Inna Paldusová, DiS., jedna z mladší generace volyňských Čechů.

Z celého srdce jsme poděkovali za vřelé přijetí, kterého se nám dostalo po našem příchodu do Kuřívod, za pomoc při zajištění bydlení, práce, vzdělání pro naše děti i za možnost zapojit se do společenského života města. “Věděli jsme, že začít znovu nebude snadné. O to více si vážíme vaší podpory, trpělivosti a ochoty, které jste nám poskytli v prvních krocích“, děkovala A. Pelcová.

Dále jsme se přesunuli do Místního centra, kde jsme si připili na tuto významnou událost a zavzpomínali na časy návratu.

Text a foto: A. Koničková

Renesanční duch volyňských Čechů

Ke 125. výročí narození Jiřího Rébla

Letos je půl kulaté výročí narození jedné z nejvýraznějších osobností Čechů na Volyni Jiřího Rébla. Učitel, básník, novinář, vlastenec a voják Svobodovy armády, který si jako svůj přídomek zvolil jméno "Volyňský". Přinášíme článek, který se zaměřuje na jeho život na Volyni. Jako zdroj posloužila jeho vlastnoručně psaná rodinná kronika. Dík patří vnučce Janě Réblové, která při vzniku tohoto článku ochotně pomohla.

Nejeden z nás děkuje těm duchům, které své dojmy, myšlenky, postřehy rádi a systematicky zapisují. Záznamy událostí, jejich reflexe, pocity jsou cenným odkazem těm, co přijdou po nich. To, co po sobě tito lidé zanechali v textech, představuje vždy vzácný obraz své doby i tehdejšího myšlení. Takové štěstí máme i my, potomci volyňských Čechů, protože díky takovým "vypravěčům" máme cenná svědectví z naší minulosti. Mezi takové lidi - svědky - patřil i Jiří Rébl "Volyňský". Jeho nejznámější dílo je báseň Šedesát let ušlo, ale jeho literární odkaz je i bez této písně bohatý. Kromě básní zanechal po sobě svoje osobní vzpomínky, kroniku svého i manželčina rodu, která nebudou nepodobné osudům jiných rodin, a také kroniku obce Malovaná.

Dětství a škola

Jeho otec Josef Rébl se narodil v Pnětlukách u Loun a přišel na Volyň v roce 1886, když mu bylo dvacet šest let. Na svoji starou vlast nezapomínal a lásku k ní přenesl i na svých šest potomků. Narodilo se jich celkem jedenáct, ale dospělého věku jich dožilo jen šest.

Jiří se narodil 24. 4. 1900 jako šestý v pořadí a žil se svými rodiči v Kopči České. Když mu bylo šest let, otec ho zavedl do staré kopčské školy, kde se postupně vystřídalo několik učitelů různých národností. K tomu napsal: "Ve škole se vyučovalo všem předmětům pouze rusky, takže jsme českého slovíčka od učitelů neslyšeli ani při výkladech, ani o přestávkách. Čeština byla pouhou Popelkou, učitelé ji zavrhovali, avšak my děti jsme mezi sebou jinak než česky nemluvíly." Dále dodal, že i čeští učitelé vyučovali hlavně rusky. Se svým bratrem Alexandrem nastoupili na střední školu (jakoby druhý stupeň základní školy) do Kleváně, což bylo 30 km od domova, takže bylo nutné využít internát. Za dobrý prospěch bylo přislíbeno stipendium, což bylo podmínkou výborný a stipendium jim bylo přiděleno. K internátnímu pobytu napsal: "Na vycházky se chodívalo pouze s dozorem, bez dovolení jsme se nesmělo z internátu odejít. V roce 1914 jsem se topil při společném koupání v řece Stuble. Zachránil mi život kamarád Lopuchovič,

Škola v Kleváni.

který mě včas z vody vytáhl", popisuje ty horší stránky svého internátního života.

V Kleváni studoval Jiří Rébl do roku 1915. Jeho dětské roky ukončilo zahájení německé ofenzívy, která tlačila ruskou armádu zpět do Ruska. Zapsal k tomu: "Život ve škole i doma se úplně změnil. Nedostatek počal zahlížet do chalup. Zármutek a nejistota neúprosně do rodinných krbů. Hrůzy války otřásaly každou lidskou bytostí ba celým světem." Po zahájení této německo rakouské ofenzívy byla rodina nucena stejně jako ostatní v Kopči České opustit svůj domov. Jako běženci odešli na Krym k nejstarší provdané sestře, která žila ve městě Balšoj Takmak. I k této události si zapsal pozoruhodný zápis o začátku jejich cesty. "Po návsi se hemžilo vojsko a civilní uprchlíci jako mravenci v mraveništi. Nepřehledné řady vojenských táborů a běženců, zvláště od Vladimíru a Kovle, skýtaly obraz k nepopsání hrozný. Od nárků, klení, řevu dobytka a lidí, hřmotu děl a hluku nebylo slyšeti vlastního slova. Byla to učiněná Sodoma a Gomora. A do tohoto strašlivého motlochu, ochváceného panikou, a měla se v mísiti naše opuštěná rodina a na své Noémově arše plouti rozblácenou cestou do neznámé propasti."

Další studia a občanská válka

Když rodina dorazila ke svým zachráncům, Jiří Rébl se sám na vlastní pěst vydal do Jekatěronoslavi (známé také jako Dněpropetrovsk), kde našel střední školu, aby pokračoval ve studiu. Tady opět neměl velkou finanční podporu od rodičů, proto jeho studijní výsledky musely být výborné, aby získal stipendium. Protože byl běželec, staral se o něj Tatjaninský komitét. V únoru 1917 byl svržen car a vlády se ujal Kerenský. Začala občanská válka a komitét přestal existovat. Jiří Rébl musel spoléhat sám na sebe a na svého ukrajinského přítele a spolužáka Ljaščuka. Takhle popisuje hroznou dobu, kdy byli on a jeho studentští kamarádi bez prostředků. "Hlad na nás doléhal do té míry, že jsme scháněli k snědku i odpadky, někde odhozené, docela i ohryzek, anebo i slanečkovou hlavu, nebo kůrku, ale i to nebylo k nalezení. V letě jsme se živil u Dněpru, to jsme chytali na primitivní udice ryby, trhali šťovíkové listy a na ohně vařivali oběd. To byla pochoutka k neuvěření. Avšak s příchodem zimy bylo zase zle. Byli jsme hladoví a otrhaní, ale stále jsme dovedli vzdorovati." Situace se zlepšila, když doučoval dva chlapce a to dvě hodiny denně za jídlo a 10 rublů měsíčně. Občanská válka ale stále řádila a hlad obyčejných lidí se horšil. Jiří Rébl přišel o místo učitele a znovu byl bez prostředků. Kromě toho v ulicích města řádili "anarchisté" a dokonce i chlapci v internátu jedné noci stáli proti nim tváří v tvář a báli se o svůj život.

Meje hlavní životní ideály, kterými jsem se řídil celý svůj život:

1. *poctivě a smysluplně pracovat ve škole, v obci i v rodině,*
2. *vychovávat mládež k vyšší zdatnosti, vzdělanosti a národnímu uvědomění,*
3. *kulturně a společensky pozvednout naši zanedbanou obec,*
4. *literárně působit ve prospěch české menšiny v Polsku,*
5. *usilovat o šťastný rodinný život.*

Dokonce byl anarchisty chycen spolu s dalšími studenty a hrozil jim trest smrti za to, že se účastnili domobrany v ulicích Jekatěronoslavi. Naštěstí podpora veřejnosti přesvědčila anarchisty, aby chlapce propustili.

Když se situace trochu uklidnila a začala fungovat železnice, sedl do přeplněné soupravy i Jiří Rébl, byť část cesty jel na střeše, a po čtyřech dnech úplně hladový dorazil do Kopče. Tam na něj už čekala jeho rodina. Po prázdninách se svým bratrem Alexandrem vydal do Žitomyru, aby pokračoval ve studiu na Pedagogickém institutu. Doba byla stále divoká, bojovalo se, ale po zkušenostech s domobranou se Jiří Rébl nepřidal k bojovým jednotkám. Na konci školního roku se s bratrem znovu vrátil domů. "Radost z našeho návratu domů byla obrovská, jelikož naši se dozvěděli od německých vojáků, vracejících se z Ukrajiny, že v Žitomyru probíhají boje a že tam zahynulo také mnoho studentů, proto radost byla tím větší," napsal Jiří Rébl.

Rok 1920 a důležité životní změny

V roce 1920 proběhla válka mezi Sovětským svazem a Polskem, v jejíž důsledku byla odtržena západní Ukrajina včetně Kopče. Dění po této události popisuje takto: "Když se poměry částečně uklidnily, začali občané vyhledávat vhodné učitele pro své obce. Na jejich žádost jsem tedy začal soukromě vyučovat skupinu dětí u nás doma, v našem sále. Netrvalo však dlouho a přijeli si pro mě z Malované pan starosta Václav Šorma a pan Antonín Holubička, kteří se o mně dozvěděli od pana Foršta ze Skopče. Bez váhání jsem s nimi odjel na Malovanou a po prohlídce školy a obce jsem se rozhodl, že zde zůstanu, prozatím na škole soukromé – státní školy tehdy ještě nebyly. Po posvícení, kterého jsem se jako host také zúčastnil, byla na obecní schůzi uzavřena dohoda o mém působení a stanoven učitelský plat, který byl v naturáliích. Souhlasil jsem, protože jsem věděl, že polská vláda a školní úřady brzy uvedou státní školství do pořádku a starosti pominou. Než se tak stalo, tento plat však nestačil ani na jídlo. Obec proto rozhodla, že budu dostávat obědy v rodinách žáků – vždy týden v každé rodině. To šlo. Maminky dobře vařily, zvláště tam, kde měly svobodnou dceru. Kromě toho mi rodiny posílaly štědré zabijačkové dávky a rovněž mě velmi podporovala rodina pana starosty Václava Šormy i další." Snahou Jiřího Rébla bylo udělat ze soukromé školy státní, protože tak se vyvázal ze závislosti na občanech. To se povedlo, avšak bylo ještě nutné si dodělat polskou učitelskou kvalifikaci. Škola v Malované byla dlouhodobě považována za vzor ostatním

Škola v Malované v roce 1936.

učitelům – jak díky jeho vedení, tak díky kvalitnímu zázemí a vybavení. Na veřejných učitelských konferencích byl Jiří Rébl často uváděn jako příklad výborného pedagoga. Z vlastního podnětu vybudoval ve škole rozsáhlý přírodovědný kabinet. Jak píše, v tomto směru se vyrovnal i největším školám v okrese, a v mnohém je dokonce předčil. Jiří Rébl vzpomíná, že inspektoři to nazvali „škola–muzeum“ a doporučovali kolegům z okolí, aby se tam jezdili inspirovat.

Nový učitel v Malované se také brzy stal hybatelem kulturního a veřejného života v obci. Pořádal večerní vzdělávací kurzy, založil pěvecký sbor (scházel se dvakrát týdně) a pořádal divadelní představení (tři až čtyři hry za rok). Nejenže mladá generace svojí vzdělaností a kulturní úrovní časem předčila starší, což byl cíl nového pana učitele, ale také veřejné produkce vydělávaly peníze. Utržené peníze se investovaly do obce a částečně financovaly vybudování nové školy, která byla postavena v roce 1931.

V roce 1920, kdy začal působit na Malované, se také seznámil s Helenou Linhovou, se kterou se o dva roky později oženil a založil rodinu. Narodili se jim dcera Emílie (Milenka), dcera Liduška a syn Miroslav. (Později všichni přišli do Československa.)

Literární činnost

Jiří Rébl psal příležitostně básně už jako student v Jekatěrimoslavi, pak v Žitomyru. Bylo jich nejvíc v ruštině a ukrajinštině, v češtině psal zpočátku velmi málo. V Malované se jeho literární činnost naplno rozvinula, napsal tam asi sto padestá básní a to do časopisů Hlas Volyně, Buditel a Krajské listy. V roce 1943 počet básní stoupl na dvě stě. Byla to lyrika, epika, legendy a také epopoje. Některé z básní byly zhudebněny a ve své době byly velmi známé a oblíbené. Na "Hymnu volyňských Sokolů" a na báseň "Šedesát let ušlo" byl vypsan konkurz ke zhudebnění a vždy vyhrál pan Martinovský z Volkova, dirigent a hudební skladatel. "Většina mých básní byla psaná v duchu v vlastaneckém pro udržení našeho češství na Volyni," přibližoval Jiří Rébl své umělecké cíle. Byl také u vydání dvou ročníků Kalendáře volyňských Čechů. Díky svému vyzrálému projevu a literární plodnosti si získal mezi krajany přezdívku "Volyňský slavík" a redaktor Perný mu dal přízvisko "Volyňský Erben".

Další život

V roce 1944 Jiří Rébl a jeho dcera Liduška vstoupili do Svobodovy armády, se kterou přišel do Československa. I během válečného působení psal básně a po příchodu do Československa pokračoval v začaté práci. Po roce 1945 mu vyšly básnické sbírky, avšak nástup komunistů jeho veřejné působení omezil. Jiří Rébl žil a pracoval v Podbořanech, kde se dožil krásného věku devadesáti let. Jeho život během druhé války a po ní se zaslouží samostatný článek. Kronika jeho rodu, z které je čerpáno, je dostupná na www.volynaci.cz.

Připravila: Edita Langpaulová, foto: Volynaci.cz

Vnučky Jiřího Rébla vzpomínají

O osobní vzpomínku na Jiřího Rébla jsem požádala jeho vnučky Janu Réblovou a Helenu Skuhrovou, které s chutí a z textu patrného nadšení o svém dědečkovi napsaly.

Dědečka si pamatujeme jako usměvavého a laskavého člověka, který byl vždy připraven nám naslouchat, poradit, ale i utěšit. Určitě patřil mezi osudové muže, kteří ovlivnili náš vývoj, dětství vnímání světa, lásku k přírodě, dal nám i jakousi jistotu, vědomí, že z každé těžké situace je možné najít východisko. Upevňoval náš charakter, tříbil názory, byl pro nás autoritou a osobností, jaké jsme si vážili a svým způsobem i obdivovali. Věděli jsme, že prožil těžký a pestrý život, se všemi jeho radostmi, strastmi, zažil také boj o přežití a strach o zdraví a životy svých blízkých. Díky tomu se jistě stal odolným, houževnatým, vždy rozpoznal, co je v životě skutečně důležité a co naopak podružné. Nikdy nebyl hrubý, nepoužil fyzického násilí, jeho ústy neprošlo žádné sprosté slovíčko. Vše se snažil řešit vždy po dobrém s velkou dávkou trpělivosti. Za svého dětství si pamatuji, že za ním do našeho domu chodili různí lidé, kteří se s ním přicházeli o něčem poradit, popovídat si nebo třeba jen posedět tzv. pobejt. Jiní zase přicházeli se žádostmi o přeložení svých matričních dokladů vydaných v ukrajinštině nebo polštině do českého jazyka. Dědeček měl velký psací stůl, na něm kalamáře, polštářky natřené inkoustem a řadu razítek. Ve starobyle vyhlížejícím psacím stroji vždy byla zasunutá nějaká listina s průklepovým papírem. Dědeček kromě toho, že byl učitelem, byl také soudním tumočníkem a překladatelem z ruštiny, polštiny a ukrajinštiny. Na stole v obývacím pokoji občas ležela kronika, kterou se často probíral. Občas do ní něco zapisoval a doplňoval fotografie s popisky. Zkrátka sepisoval svoje paměti. Měl rozepsanou kroniku volyňských Čechů, spíše to byly fragmenty z jejich života, o rodinách žijících v obci Malovaná, kroniku rodu Réblů a mysliveckou kroniku, neboť byl dlouhá léta člen mysliveckého spolku Ohař, kde působil také funkci hospodáře. Jindy měl v obývacím pokoji rozložený malířský stojan, na němž byl obraz Podbořan, na kterém dominoval kostel sv. Petra a Pavla a pod kterým stálo se uskupení domků s červenými střechami a předzahrádkami s plaňkovými ploty. Dědeček uměl krásně malovat. Vždy jsem se těšila, co mi asi namaluje do mého památníčku. Většinou to byly květiny, jednoduše za použití dvou barev, žluté a červené fixy, vymaloval jednoduchými tahy krásné vystínované kosatce. Dále to byla kytice lučního kvítí, kterou jsem se jako děcko snažila neuměle napodobit či obkreslit. Pamatuji si, že když jsme slavili velikonoční svátky, jeho vyškrabávané kraslice obarvané ze cibulových slupek nešly překonat. Kromě toho měl vždy v kapse nějaké úsměvné vyprávění prožité na Volyňi.

Vánoce s ním byly rovněž nevšední. Každý rok před Štědrým večerem bylo cítit napětí a soustředění, které vyvrcholilo jeho dlouhým projevem, coby nejstaršího člena u stolu. Vždy zhodnotil celý rok, co se komu za rok podařilo, vyzdvihl nejdůležitější momenty. Samozřejmě vzpomněl na všechny naše blízké, kteří se s námi již nemohli společně sejít u štedrovečerního stolu. Nezapomněl dát příležitost se pomodlit tomu, kdo byl náboženského vyznání. Pro nás, tehdy děti, bylo toto protahování večere třeba i s přídávky dalších porcích kapra navíc, hlavně u osob mužského pohlaví, před rozdáváním dárkům poněkud zdlouhavé a nekonečné. Poté, co dědeček v mých 16 letech zemřel, pocitovaly jsme se sestrou, že nám tyto dědečkovy rituály strašně chybí. Nemohli jsme se dlouho vyrovnat s tím, jak může odejít tolik potřebný člověk, kam se může najednou podít všechem jeho duch a práce, kterou vykonal. Dědeček se těšil pevnému zdraví do velmi vysokého věku, a to nejen proto, že si od času dopřál pobyt v našich českých lázních. Pokud to bylo jen trochu možné, účastnil se Vsesokolských sletů. I tak měl v sobě řád a disciplínu. Každé ráno začínal rozhýbáním nohou v leže v posteli a dále pokračoval s prostnými na běhounu v ložnici, kdy postupně rozhýbával celé tělo, posiloval s gumovými kroužky a končil třeba i dřepy. Jeho vzpřímené držení těla je toho důkazem. Po této rozcvičce ustlal manželskou postel, uhladil a přehodil krajkový přehoz. Vždy potom dbal na očistu a horní polovinu těla, dopřál automasáž studenou vodou, do hladka se oholil a navonil kolínskou vodou. Denně vyšel na procházku, alespoň na oběd ke své dceři, naší tetě Milence, Emílii Vasilenkové, do Letovské ulice. Teta mu dosloužila až do jeho smrti, denně pro něho vařila oběd a později mu denně nosila oběd na Žateckou ulici. Rodiče byli přes den v práci a vraceli se kolem čtvrté hodiny domů, takže to nešlo jinak řešit. V osmdesátých letech, když jsem začala chodit do školy, tatínek pořídil na naši velkou zahradu ovečky. Ty měly přirozeně udržovat remízky, fungovaly místo sekačky na trávu. Na části zahrady nechal trávu přerůst, kterou poté posekal kosou a ta byla na zimu. Občas jsme si půjčili berana na připuštění ovcí. Dědečkovi bylo již kolem osmdesáti čtyři let, když ho beran zezadu napadl, no přesto neztratil hlavu a za pomoci žebříku se beranovi ubránil. Vždy pečoval o ovocné stromy na naší zahradě a z dostupné literatury se vzdělával v oboru pomologie. Od útlého dětství jsme mu se sestrou asistovaly při roubování stromů. Na zahradě jsme měli přibližně osm vzrostlých ořešáků, a tak jsme podzim měly spojený se sbíráním ořechů a česáním jablek. Na zahradě nechyběl včelí úl, kde to vždy vonělo medem. Pomáhaly jsme mu i ve včelíně a se stáčením medu. Když bylo hezké počasí, rád odpočíval u včelína na kanapi ve stínu meruňky. Smrti se vždy bál a tak shromažďoval různé rady a poznatky, jak žít zdravě. Tenkrát bez internetu nebyly informace tak dostupné jako dnes. Věřím, že jeho čínorodost, píle, spojení s přírodou a fyzická aktivita napomohla tomu, že se dožil devadesáti let a třech měsíců. Zemřel na mozkovou mrtvici dne 2. července 1990 a to v okamžiku, kdy pokládal květináč do okna. Dožil se tedy něžné revoluce a pádu komunistického režimu. V psacím stroji měl nedokončený překlad rodného listu jednoho lékaře pocházejícího z Ukrajiny. Svoji manželku Helenu Réblovou, rozenou Linhovou, přežil o šestnáct let.

Vánoce 1946

Jiří Rébl "Volyňský"

Zní hlahol zvonů nad svobodnou zemí,
na vločkách sněhu padá v náruč chat
a hmatá na klávesy srdce mého,
jako by koledy chtěl na něm hrát.

Já sedím sám pod stromkem jako loni,
cit zvonů pohrává se s citem mým.
Já mlčím, svíce slzy za mne roní,
o štěstí jiných přemýšlím a sním.

Vánoční stromek smutně na mne hledí
a svíce sálají místo tepla chlad.
Leč nejsem sám, můj smutek při mně sedí -
můj předloňský i loňský kamarád.

Však jasněji dnes planou světél záře
a mizí srdce mého smutku stín,
v obrysech stromků vidím drahé tváře,
o štěstí vlastním přemýšlím a sním.

O, svěťte jasněji, vánoční má světla
do lepších časů, radostnějších dnů.
V mém srdci náhle naděj nová vzlétla,
že splní se nám přání dlouhých snů.

Já věřím pevně, že se jaro krásné
i na náš osud záhy zasměje,
že koledy čarovné, mnohohlasné
srdce mých druhů se mnou zapěje.

Já věřím, že se smutek změní
po hořké chvíli v sladký hodokvas,
že líbezné vánoční zvonů znění
nám přinese kýžené štěstí zas.

Že sečteny jsou chvíle trapných vteřin,
že udeří radostná hodina,
kdy bojovníkům, psancům opuštěným
v objetí padne drahá rodina.

Ze sbírky: Věrní v cizině, věrní ve vlasti

Vánoce u Réblů v Podbořanech

Vzpomínka vnuček Jiřího Rébla

Dědeček jako nejstarší osoba v našem rodinném kruhu, který byl tvořen mnou, sestrou Helenkou, maminkou, tatínkem a občas i pozvaným bratrancem Rostou (brzy přišel o oba rodiče) vybral ve sklepě to nejkrásnější jablíčko a rozkrojil jej svisle na tolik dílků, kolik bylo členů u svátečního stolu. Při nabízení dílků každému vyprávěl příběh, který prožil na Volyni. Jeden z nich byl ten, že se dědeček jako mladý učitel vydal z Kopče, kde žil se svými rodiči a sourozenci, do Malované, kde se měl ucházet o práci učitele. Musel překonat pěšky dost velký kus země, přes lesy, louky ... V jednom takovém lese najednou znejistěl, zda jde správně a padla na něj nejistota. V tom okamžiku uviděl urostlého statného muže, který šel proti němu, pravděpodobně nějakého kozáka. Nejdříve se jej lekl, co z toho bude, protože z něj šla trochu hrůza. Vzpomněl si na svou rodinu, na štědrovečerní jablíčko, které mu mělo přinést štěstí, a dodal si odvahy. Nakonec dopadlo vše dobře ten obávaný muž mu poradil kudy se má dále dát a dědečkovi se vybavila cesta do kýžené vesnice, kam zdárně dorazil. Z tohoto jsme si měli vzít ponaučení, že pokud si nebudeme vědět v nějaké životní situaci rady, máme si vzpomenout na štědrovečerní jablíčko, nositelku štěstí, a vzpomenout si na svou rodinu, která za námi stojí. Jen tak nesejdeme z cesty, nebo v přeneseném slova smyslu nesklouzneme na „scestí“, pokud budeme vědět, kdo jsme a kde máme své kořeny. Pomůže nám to správně se rozhodnout v nejrůznějších situacích.

Text: Jana Réblová

Na Dušičky loni a dnes

Jiří Rébl "Volyňský"

Přetěžky soumrak nad Duklou se snášel
a rachot děl otřásal jeho tmou.
Smrt kosila hrdinné reky naše
a kropila zem krví zarudlou.

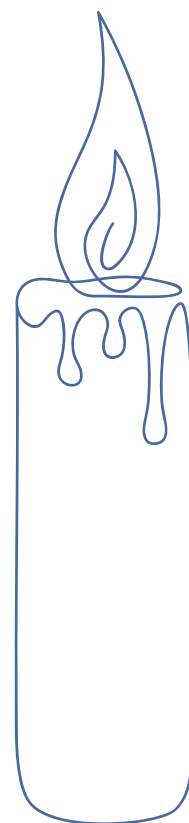
Do boje šly prořídle naše řady,
"Dušiček den" je v bitvu provázel,
šly v útok mstít za padlé kamarády,
kříž za křížem nad hroby vyrážel.

Dnes soumrak těžký nad Duklou se stele,
hrobové ticho, smutek vládne tam.
Vzpomínka vděku z republiky celé
nese se k tmě tichým končinám.

Smutně se kříže v mlhách temných kloní
a pole chvály značí stínem svým.
Tisíce hlav se kloní dnes jak loni
a světla rozžehá hrdinům polehlým.

Praha 2. 11. 1945

Ze sbírky: Věrní v cizině, věrní ve vlasti

Vánoce na Frankovce

Vzpomínka Emilie Stieberové

Oba moji rodiče byli pravoslavného vyznání a Vánoce jsme slavili 6. ledna, jak to dělají pravoslavní křesťané. Církev jsme měli v Buršovce, ale my jsme s rodiči žili v malé osadě Frankovka. Pamatuji si, že jsem do kostela chodívala, nebo spíš jezdila na koni s tatínkem.

Mikuláše jsme slavili tak, že tatínek vždycky odešel ven za dveře. Já a sestra jsme poslouchaly, kdy přijde. Většinou prostě zabouchal na dveře, vstoupil a my jsme se před ním pomodlily a dostaly jsme nadílku. Žádné básničky nebo písničky jsme neuměly. Moje maminka pocházela z devíti dětí a celá její rodina byla negramotná, takže kde by se k nějaké básničce nebo písničce dostala? A já sama jsem začala chodit do školy až v osmi letech, takže jsem žádné říkanky nebo básně neznala. Moje sestra byla ode mě o dva roky mladší. Stačilo se proto jen pomodlit a dostaly jsme nadílku. Peníze tenkrát moc nebyly. Rodiče sloužili na statku – tatínek na statku u Šircových a maminka na statku u Vostrých, občas pomáhala i u Šircových. Většinou za službu dostávali jídlo, suroviny, obilí nebo nějaké zvíře. Tatínek sice dostával i peníze, ale bylo jich málo. Něco ale potřeboval, takže mu Šircovi museli dát aspoň nějaký obnos, aby mohl v obchodě koupit, co bylo třeba – třeba sirky, petrolej, cukr a další věci.

Naše nadílka byla skromná – nějaké ořechy, ovoce, kostkový cukr a někdy bonbóny, když je tatínek koupil. K naší chalupě bych ještě chtěla dodat, že ji postavil tatínek z maminy strany. Byla to obyčejná dřevěnice, která měla jen síň a velkou kuchyň. To byla jediná obytná místnost. V rohu byla plechová kamna s tály, stůl, židle a dvě postele. Já spala s tatínkem a moje mladší sestra s maminkou. V této místnosti se odehrával celý náš domácí život, a samozřejmě jsme tam i slavili Vánoce. Na Vánoce jsme měli stromek. Udělal se dřevěný kříž, do jehož středu se vyvrtala díra a do té se zasadil stromek. Naše teta z tatínkovy strany, Češka, vyráběla andělíčky z krepového papíru – tělíčko z papíru, křídýlka ze slámy. Ty nám darovala a my si je věšeli na stromeček. Co jsme měli na špičce, to si už nepamatuju.

Štědrovečerní večeře byla úplně obyčejná. Mívali jsme kubu a kuťu. Ryby u nás nebyly, žádný rybník tam nebyl. Kuba byl z brambor a hub. K tomu se dávala kuťa – sladké jídlo. Maminka uvařila pšenici, slila vodu a pšenici smíchala se siropem. Med moc nebyl, tak se skoro všechno sladilo tmavým siropem. Malinkou porci kuťi jsme měli na konci večeře. Cukroví jsme myslím neměli. Maminka upekla štrůdly a kynuté koláče. Pamatuji si, že dělala i perník – ne vykrajovaný, ale na plech, slazený také siropem. Nakrájel se a to jsme měli jako vánoční pochoutku.

Prostírali jsme tak, jak se prostíralo u Čechů. Maminka, ač Ukrajinka, postupně přebírala české zvyky. Měli jsme ubrus, v oknech záclony – tak jako Češi. Na žádné speciální zvyky si nevzpomínám.

Když jsme dojedli, tatínek šel ven, že jde vyhlízet Ježíška. My jsme šly do kouta, zatímco se donesly dárečky pod stromeček. Pak jsme se sestrou čekaly, až uslyšíme zvonění zvonečku. Tatínek zazvonil, jako že Ježíška viděl, a my běžely pod stromeček hledat dárky. Dárky byly většinou vyráběné po domácku. Nepamatuji si ale, že by maminka něco šila nebo háčkovala. Všechno fungovalo výměnou – sousedi si pomáhali. Kdo něco uměl, ten něco udělal, a za to dostal výměnou něco jiného. Pamatuji se na ručně ušité panenky.

Podobně to bylo s oblečením. Zimní oblečení maminka nešila – dostala ho udělané od někoho a zase to za něco vyměnila. Byly ovce, takže jsme měli kožíšky z ovčí kůže a z vlny se pletly svetry, rukavice a podobně. Odkud přesně to maminka měla, to už nevím.

Zimy na Ukrajině byly velmi kruté. V zimě jsem ani nechodila do školy, protože se to nedalo ujít, ani kůň by to nezvládl. Do Buršovky, kde byla škola, jsem jinak jezdila na koni každý den. Měli jsme jednoho koníka, na kterého jsem ráno nasedla a sama jela několik kilometrů. U školy byla malá stáj, tam jsem ho uvázala a šla do třídy. V zimě, ve sněhu, to nebylo možné.

A zimní radovánky? Jako děti jsme hodně sáňkovaly. Tolik moje vzpomínky na zimu a na Vánoce.

Připravila: E. Langpaulová

Můj Ježíšek se do války narodil vždy dvakrát

Vzpomínka Jiřiny Zárecké-Suché

Sotva jsem dorostla do svých prvních zimních prázdnin, už se mě moji katoličtí prarodiče a pravoslavní rodiče snažili nenápadně přetáhnout každý na svou stranu. Naštěstí byli všichni Češi, jinak by šarvátka vyústila v pěstní souboj. Dnes si z toho dělám legraci, ale pochopte mou situaci, když jsem ještě nevěděla, co dělat, byla jsem zadobře s každou stranou. Děda s babičkou byli horliví katolíci, zvláště když jejich děd Josef Dubický byl kostelníkem v biskupské katedrále v Lucku. A to už bylo co říci! Navíc zachránil před Petljurovci kostelní poklad a ani okem nemrkl, když mu jeden z bandy držel pistoli na skrání. Strýc nic neprozradil. Neméně silnou pozici měla matčina strana pravoslavných. Tvrzníkové v jejich rodišti měli dům a větrný mlýn vedle starobylé dřevěné cerkve v Syrníkách. Matka vyrůstala v její blízkosti, takže se snad již v šesti letech vyškabala na kůr a vydržela s chórem zpívat po celou liturgii. Všechny to tak dojalo, že se stala dítětem všech přítomných a získala si přístup na faru. Čekalo ji přátelství všech baťuškových dcer. Skončilo však neslavně, neboť naučily mamku kouřit. Otci její víra nevadila, prý z velké lásky přestoupil při sňatku na pravoslaví. A byl oheň na střese. S láskou to byla poloviční pravda. Tajemství, proč se můj divočejší tatínek odklonil od původní víry, spočívalo v několika pohlavcích, které dostal od katechety za vyrušování v hodině náboženství. Ať bylo, jak bylo, já jsem se měla dobře.

Těsně před 24. prosincem naložila babička div ne plné venkovské saně máslem, smetanou a masem ze zabijačky a děda nás vzal k tetě do Lucka. Abych jim po cestě nezmrzla, obalili mne odshora dolů a pod nohy mi dali zahřátou cihlu. Volyňské zimy, to byla krása, ale příjemně se dala vnímat jen za okny s fantastickými květy na sklech, když se od rána do noci topilo v kamnech. Štědrý večer po zmatku příprav již probíhal klidně a důstojně. Na stole pod bělostným ubrusem voněla hrstička sena (na památku jesliček v Betlémě) a strýc byl první, kdo zahájil po modlitbě obřad lámání obdélníku oplatky (z těch se také během roku razily hostie). Na všechny se dostalo a k tomu navíc políbení a přání pěkných svátků. Na štědrovečerní stůl se nejprve podával „baršč vigiliiny“ barvy rubínu, do kterého teta každému naložila ouška plněná houbovou náplní. Tyto malinkaté knedlíčky se dělaly hodně dlouho, aby byly pěkné a bylo jich dost. Následovala ryba v mrkvi. Pokusím se ji popsat už jen proto, že jsem tuto krásnou tradici od svých drahých převzala a dělám ji také. Ryba se posolí, obalí v mouce a usmaží na oleji. Celá mrkev uvařená ve slupkách se nakrouhává na jemném struhadle, přidá se rajský protlak, sůl, troška cukru, ocet a pepř a vše se promíchá s osmaženou cibulí. Do mísy se pokládá mrkev, pak vrstva ryby a zase mrkev, povrch se ozdobí citrónem. Dalším chodem byla štika v aspiku na oválné míse. Ta se jedla s bílým křenem. Nám se sestřenicí Helou chutnal křen s červenou řepou, nelezl tak dotěrně do nosu. Na ovoce včetně fíků a sladkostí se už nikdo ani nepodíval, jak jsme byli přejedení. Burskými oříšky jsme si krátili chvíli k půlnoční mši, na kterou jsem se moc netěšila, i když to byla sláva s koledami za zvuku varhan. Klerici zkoušeli své hlasivky jako napjaté tětiny a prostí lidé také. Můj dojem byl ohromný, ale co naplat, bolely mě ztuhlé nohy a chtělo se mi spát, ještě že ráno bude něco pod stromečkem. To povzbuzovalo asi všechny zkrěhlé děti. Do 6. ledna, do narození pravoslavného Ježíška,

jsem trávil zimní prázdniny u Dubických (za Poláků byly přes obojí svátky). Doma byla příprava již v plném proudu. Otec nasadil stromek na dřevěný kříž. Vánočky s koláči voněly v komoře, až se sliny sbíhaly. Na přípravě se podílela i katolická babička, ale že se jim už Ježíšek narodil, nikdy s dědou nezasedli k našemu pravoslavnému štědrovečernímu stolu, ačkoliv pochoutky neodmítli a jedli je v pokoji u sebe. Celodenní půst nedodržovali a já jsem jim to záviděla, i když jsem chtěla vidět zlaté prasátko. Večer po setmění, když na velké plotně zavoněli smažení okouni, plotice a další ryby od strýce Vondrušky, nebyla jsem k udržení a v nestřežené chvíli jsem si zobla. Rybu v mrkvi jsem však musela nechat na pokoji, byla již naparáděná a matka by to poznala. Také růžový venigret stál neporušený na připravovaném stole. Byl to chutný bramborový salát, kde místo hrášku byly fazole, místo salámu na kostičky nakrájený slaneček, místo majonézy hustá smetana a ochucený kouskem červené řepy byl růžovoučký jako plátky stolisté růže. Nesmím zapomenout na další pochoutku, kterou si máti donesla věnem z domova a její rodiče z Čech. Byly to buchtíčky s mákem (do něhož jsem tloukla v hmoždíři badián), které se před večerí přelily vařícím mlékem, a potom roztaveným máslem s medem. Na cukroví, natož vánočky, jsme neměli ani pomyšlení. U stromečku jsme si zazpívali koledy. To nám pomohlo vytrávit a zavzpomínat na ostatní z rodiny, kteří tráví čas podobně jako my. O svátcích přišli koledníci nejen s jesličkami, ale také bez nich, patřilo to k drobným radostem svátků. Ve městě jsem viděla v „šopce“ scénky s pimprlaty, např. příběh o Herodesovi. Moc se mi líbily. Kouzlo svátečních dnů znásobila jak návštěva příbuzných u nás, tak především když děda práskl do koní a my jsme na saních letěli zasněženou krajinou. Budiž požeňnána vzpomínka na zašlé časy! Jako by mě můj osud chtěl předem vynahradit ztrátu mládí, kdy v době mého dospívání přišla válka. Hitler mě připravil o dva Štědré večery, ale ostatním zamotal život ještě více.

Z knihy: Sůl volyňské země, připravila: R. Havrdová

Vilhelmovka

Z historie českých obcí

Přesně před rokem se ve Zpravodaji poprvé objevila rubrika Z historie českých obcí, která se ve své premiéře věnovala České Sklíně. Nyní přišla řada také na její mladší sestru - kolonii Vilhelmovku, rozkládající se necelé dva kilometry na západ od České Sklíně.

Prvními osídlenci byli i zde němečtí dřevorubci, kteří zpracovávali dřevo v lesích německého šlechtice hraběte Raua. Obec dostala jméno po jedné ze tří jeho dcer, Vilhelmině. Po Sofii byla pojmenována Sofievka, kde žili Němci, a po Jadvidze další kolonie - Jadvinovka - kde byly dvě rodiny české.

Roku 1880 zakoupil ve Vilhelmovce první usedlost Jakub Heler. Jakub býval na panském statku šafářem, a proto mu zůstalo jméno „Humenník“. Sám byl národnosti německé, ale ženu měl Češku Šaldovou. Po Helerovi zakoupili usedlosti další Češi: Jan Žáček, Vladimír Havelka, Alois Matouš, Alois Mlejnek, Josef Strnad, František Cihla a Václav Hradec, který byl za druhé světové války zavražděn banderovci i s celou rodinou.

Obec měla 386 morgů (231 ha) většinou chudé, písčité půdy. Z toho patřilo před druhou světovou válkou Čechům 280, Němcům 73, Polákům 16 a Ukrajincům také 16 morgů (jeden morg 0,6 ha). V té době tu žilo 55 rodin: 43 českých, 3 polské, 6 německých, 2 ukrajinské a 1 židovská.

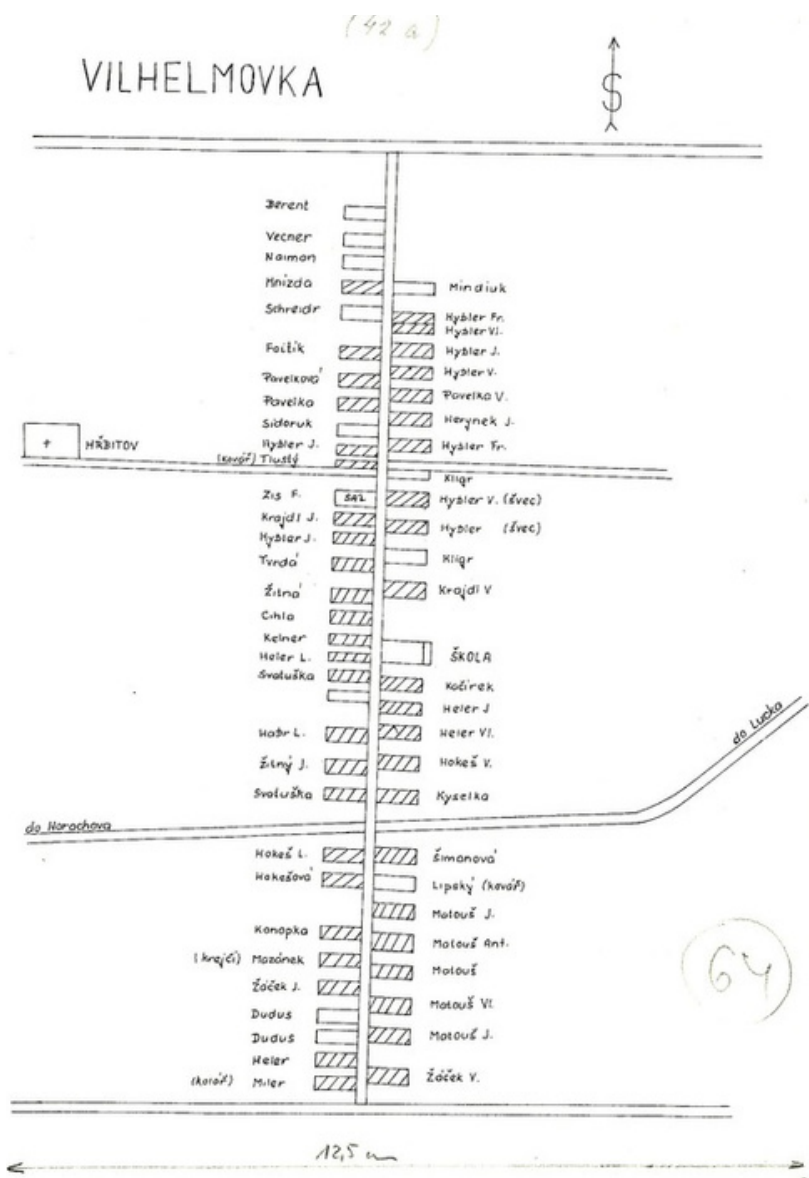
Původní cena pozemků, které byly lesem, je nezjistitelná, ale v r. 1905 byla zde koupěna usedlost i se stavbami za 1180 rublů. Pozemky byly zatíženy dluhem u Chrestianské banky v Poltavě, který měl být splácen po dobu 40 roků.

Vilhelmovka měla jedinou ulici přesně ze severu na jih, dlouhou dva a půl kilometru. Domy byly od sebe většinou značně vzdáleny a pozemky ležely u hospodářských stavení. Les se tu nezachoval, jen několik osamělých stromů. Občané započali záhy s výsadbou ovocných stromů, kterým se tu dobře dařilo. Již před první světovou válkou započali Češi pěstování chmele. Drátěnky byly však za války zpustošeny a po válce bylo pěstování chmele značně omezeno. Dařilo se všem druhům obilí, ale vzhledem k chudší bonitě půdy převažovalo žito a oves. Brambory dávaly dobrou úrodu, ale cukrovka se pěstovala omezeně pro ztíženou dopravu do cukrovaru.

Východně od tzv. Horochovské cesty na křemičnatém svahu se kdysi pátilo vápno, a proto se této trati říkalo Vápelna.

Pro nedostatek obživy v místě byli členové některých rodin nuceni přivydělávat si jinde - buď v cihelnách v okolních obcích, nebo na železnici.

Vilhelmovka měla svoji vlastní samosprávu, v jejímž čele byl starosta volený na valné schůzi (hromadě). Starosta zastupoval obec u správních úřadů

v Horochově. Školní budova byla postavena až r. 1928 a do té doby docházela školní mládež do sousední České Sklíně. Od roku 1910 vyučoval v pronajmuté místnosti učitel Čurda, který se sem přistěhoval z České Sklíně. Za války se vůbec neučilo a po válce do roku 1928 docházely děti školou povinné opět do Sklíně.

Přesto, že z Vilhelmovky bylo do Sklíně necelé dva kilometry, dělila obě obce hranice katastru a dokonce okresu. To ale nikterak nevadilo společenskému a kulturnímu vyžití ani příbuzenským svazkům. Ve Vilhelmovce byl postaven taneční sál teprve v roce 1928 a do té doby se tam slavilo společné posvícení i poutí, pořádaly se společně zábavy i veselice. Společný byl i divadelní kroužek, jehož zakladatelem byl učitel Josef Čurda. Čurda byl rodákem z Českého Kupičova. Studoval pravoslavný seminář, ale baťuškem se nestal. Až do první světové války byl učitelem. Protože předepsané zkoušky v polštině nesložil, byl nějakou dobu hajným na Dubové Krčmě a později obchodoval s textilním zbožím českých tkalců Hájka a Slámy.

Do Ameriky odjeli z Vilhelmovky hledat snadnější živobytí Karel Kyselka, Jakub Heler, Vladimír Hokeš a Karel Hradec. Hokeš se vrátil těsně před válkou, Heler až po ní a Kyselka s Hradcem zůstali ve Spojených státech natrvalo. Do Ameriky se odstěhovaly také dvě německé rodiny a jejich majetky koupil Hybler a Pavelka. Oba se přistěhovali do Vilhelmovky z Ulbárova.

Na rakouskou hranici bylo z Vilhelmovky něco přes 20 kilometrů, a

Príslušníci 7. baterie z Vilhelmovky 28. 08. 1944 - zleva: Jaroslav Žitný, Josef Hybler, Václav Holas, Antonín Kačírek, Jaroslav Matouš, Josef Žitný, Josef Svatuška a Sidoruk.

protože zde Rusové neměli žádnou větší armádu, podařilo se Rakušanům za první světové války proniknout do hloubky 30—50 km, obsadit město Horochov a okolní vesnice až po město Luck. Tam však již narazili na odpor a Rusové zahájili velkou ofenzívu, ovládli Halič i Bukovinu, oblehli pevnost Přemysl a dosáhli Karpat.

Rusko vyhlásilo mobilizaci a z Vilhelmovky byli odvedeni:

Konopka Felix, Tvrdý Josef, Hnízda František, Žáček Josef, Tabulka Jan, Svatuška František, Hybler Václav, Tvrdý Václav, Herynek Josef, Foitík Jan a Kačírek Jaroslav. Hokeš a Svatuška byli ze zdravotních důvodů propuštěni později domů.

Zradou německých generálů, kteří sloužili v ruské armádě, a zradou u samotného carského dvora byl postup ruských armád zastaven a nakonec se změnil v ústup. Ustupující ruská armáda evakuovala obyvatelstvo a zanechávala nepříteli spálenou zemi. Dům od domu jezdili kozáci na svých rychlých koních a všechno pálili.

Armáda centrálních mocností postupovala rychle, a tak se stalo, že Vilhelmovka ani Sklíň tehdy spálena nebyla. Carská vojska ustoupila až k Dubnu a značnou část gubernie obsadil nepřítel. Němci hospodařili na obsazeném území s německou důkladností: rekvizice stíhala rekvizici. Vyváželi vše, co mělo nějakou cenu - dřevo z volyňských lesů, obilí a dokonce i úrodnou volyňskou zem... Civilní obyvatelstvo, pokud kde jaké bylo, muselo na práci v lesích nebo jinde a zemědělci s koňmi na „firšpoň“ - pro potřeby armády nebo úřadů. Občan Pavelka byl s koňmi v oboze (vozotajství) více než půl roku přes to, že mu zemřela žena a on zanechal doma pět malých dětí. Většina občanů v té době přišla o koně a ještě byli rádi, když se jim podařilo uprchnout.

Čtvrtého června 1916 zahájila ruská armáda mohutnou ofenzívu a rakouská armáda byla nucena ustoupit. Při tomto ústupu evakuovala obyvatelstvo českých vesnic na západ k městu Porycku a až do Polska. Bylo odsunuto téměř všechno obyvatelstvo ze Sklíně a Vilhelmovky. Několika rodinám se podařilo využít zmatku a vrátit se domů, ale ostatní se vrátili až po skončení války v roce 1918 do svých domovů zpustošených válečnými operacemi. Ve Vilhelmovce zůstaly jen dvě rodiny na severním konci vesnice, protože od severu se již blížila ruská armáda. Další tři rodiny se vrátily až později.

Zuřivé a těžké boje se rozhořely u města Horochova a rodiny, které zůstaly ve Vilhelmovce, byly nuceny uprchnout ke svým příbuzným do Ulbárova a Moldavy. Fronta se posléze ustálila 5 až 6 km na

západ od Vilhelmovky a do konce srpna se vrátili domů rodiny Hyblerova, Pavelkova a Svatuškova. Tyto rodiny žily potom spolu s ruskými vojáky - takřka na frontě až do konce války. Těžký život byl i běženců v rakouském zajetí, kde trpěli hladem i epidemickými nemocemi, kterým mnozí podlehl. Byly to většinou ženy s dětmi, neboť mužové byli povoláni do ruské armády již na počátku války.

Již v počátku války byla v Kyjevě zřízena jednotka starodružiníků, přeorganizovaná později na československé legie na Rusi.

V československých legiích sloužili z Vilhelmovky tito občané:

Hybler Václav, Tvrdý Václav, Foitík Jan, Herynek Josef, Tvrdý Josef a Kačírek Jaroslav.

Služba v čs. legiích byla dobrovolná, někteří Češi o této vojenské jednotce ani nevěděli a některé neuvolnili ruští velitelé. Výše jmenovaní byli v čs. jednotce od jejího založení a zúčastnili se památné bitvy u Zborova. Nepadl nikdo, v ruské armádě avšak zahynuli: Felix Konopka, Václav Kačírek, Josef Švorc a František Hnízda.

Když později došlo mezi čs. legiemi a Rudou armádou k nedorozumění a dokonce k ozbrojeným střetům, volyňští Češi jako ruští státní příslušníci se vrátili ke svým rodinám na Volyň.

Na Volyň neskončila však válka roku 1918. Fronta se rozpadla a ruské vojenské jednotky generála Brusilova odcházely na východ. Kraj ovládli vojáci atamana Petljury, které vystřídali znovu Němci. Po nich se sem probíjeli polští legionáři, které vystřídala Rudá armáda. Řížskou dohodou byla Volyň rozdělena na dvě části a to tak, že východní část s městem Žitomírem zůstala Sovětskému svazu a západní s městy Rovno, Dubno, Luck a Vladimír Volyňský připadla Polsku. Tím byla rozdělena i česká menšina a to tak, že většina — asi dvě třetiny - žila v Polsku a zbytek v Sovětském svazu.

Na podzim roku 1917 byl ve svém domě ve Vilhelmovce zákeřně zavražděn František Svatuška, který měl skromný obchod se smíšeným zbožím. Zavraždili jej dva neznámí vojáci, kteří k němu přišli na noc s úmyslem loupit. Těžce byla zraněna i jeho manželka, které se podařilo uprchnout a vzbouřit místní vojenskou posádku. Díky obětavé péči ruských lékařů byla zachráněna vdova a matka osmi dětí.

V roce 1918 se vraceli do svých domovů běženci. Domy byly zpustlé, pole rozryta zákopy, nebylo chleba, nebylo léků a nad krajem se vznášela příšera hladu. Situaci ztěžovalo časté střídání a znehodnocení měny. Napřed padly carské ruble, potom keranky, červonce a německé marky. Teprve potom se ustálila hodnota polských zlatých, i když ještě dlouhou dobu platily v Polsku zlaté rubly a americké dolary. Pomalu se vracel klid a pořádek do tohoto těžce zkoušeného kraje a postupně mizely stopy, které tu zanechala válka.

Katastr obce měřil 384 morgy (jeden morg 0,60 ha) a před druhou světovou válkou žilo v obci 57 rodin s

Redaktor Josef Foitík.

274 osobami. V obci byly dvě kovárny - Tlustý a Lipský, kolář Miler, dva ševci - Václav Hybler a jeho syn Václav, tesař Šimon a krejčí Mazánek. Několik občanů našlo zaměstnání na železnici, někteří v cihelnách nebo panském statku ve Zviniačích či jinde... Chudá, většinou písčité půda nezajišťovala dostatečnou obživu s více dětmi. Do Argentiny odejel brzo po válce Vladimír Žitný a do USA za svým otcem osiřelé děti Karla Hradce. Několik občanů, především rodina Matoušů, začalo s pěstováním chmele a hojně se vysazovalo ovocné stromy, které dávalo dobrou úrodu krásného ovoce.

Společný a kulturní život občanů byl v počátku spojen s Českou Sklíní, kde byl taneční sál. V roce 1922-23 bylo zahájeno vyučování v pronajaté místnosti u Žitných a později u Cihly. Učitelem byl Polák Mazurkevič, který výuku žáků zanedbával a z rozhodnutí školního inspektora byla tato škola z nevyhovujících podmínek zrušena. Děti pak docházely do školy do České Sklíně, a to bylo zejména v zimě dosti těžké. A tak se občané rozhodli postavit vlastní školu. Prodali obecní pozemek, ztracený obnos zvýšili dobrovolnou daní z pozemků a většinu prací vykonali sami zdarma.

Škola byla uprostřed vesnice a v roce 1928 bylo v ní zahájeno vyučování. Prvním učitelem byl Polák Dubský, který onemocněl tuberkulózou a brzy zemřel. Po něm vyučovali: Wanda Šancerówna, Jan Dyda, Jan Dálka, Michal Golembjowsky - všichni Poláci, teprve potom roku 1936 přišel do Vilhelmovky český učitel Adolf Tuček, který pocházel ze Slezka a byl potomkem českých exulantů. Za učitele Tučka vznikl ve Vilhelmovce

Obecná škola ve Vilhelmovce v roce 1929.

Vilhemovská škola z roku 1936.

smíšený pěvecký sbor, který v krátké době dosáhl slušné úrovně.

V okresní soutěži v Horochově roku 1940 se umístil na druhém místě.

V roce 1928 byl ve Vilhelmovce postaven občanem Zis Fainem taneční sál. Od té doby se společenský i kulturní život v obci osamostatnil. Na památku otevření školy 21. října 1928 byla založena tradice posvícení, týden před posvícením sklíňským.

Nyní byl ve Vilhelmovce založen i samostatný divadelní kroužek, který uspořádal celou řadu divadelních představení a mimo toho také původní premiéry: Josefa Foitíka „Květ kapradí“ a vánoční hru „České jesličky“. Dále pak hru ze života volyňských Čechů „Na Jírovcově gruntě“ od Vl. Hyblera.

V roce 1933 byl v obci založen hasičský sbor a Sdružení mládeže. Kolo České matice školské v obci nebylo ani spolková knihovna, ale milovníci četby četli knihy ze soukromých knihoven, kterých bylo několik. Češi odebírali časopisy z Československa a mimo toho noviny, které vycházely na Volyni.

Prvním časopisem byly Česko-ruské listy, které vycházely v letech 1905-1907. Po nich vycházel Ruský Čech, který rovněž brzo zanikl. Třetím časopisem byl Čechoslovan, založený roku 1911,

jehož redaktorem byl Věnceslav Švihovský, pozdější ředitel Centropresu v Praze. Tento časopis měl za války velký význam při založení České Družiny. Po první světové válce byl v Českém Kvasilově vydáván týdeník Hlas Volyně, jehož redaktorem byl profesor Antonín Perný.

Pokračovatelem Hlasu Volyně byly Krajanské Listy, jejichž redaktorem byl vilhelmovský rodák Josef Foitík. Josef Foitík se narodil 29. července 1910, a jelikož po válce ve Vilhelmovce škola nebyla, odstěhovali se jeho rodiče ke svým příbuzným Havelkům, kteří měli pekárnu na předměstí Krásném v Lucku.

Pepa byl nadějným žákem luckého gymnázia, avšak zdravotně byl na tom špatně. Od dětství trpěl velkými bolestmi hlavy a jeho zdraví se zhoršilo natolik, že na radu lékaře musel zanechat studií. Jeho rodiče se pak s ním vrátili na své hospodářství ve Vilhelmovce.

Byla to rána pro nadaného chlapce, který se však se svým osudem nesmířil. Gymnázium ukončil dálkově a využíval každé příležitosti k svému zdokonalení a studiu. Již tehdy byl pravidelným a známým dopisovatelem Hlasu Volyně a aktivně se zapojil do kulturního života v obci.

V roce 1932 se oženil s vilhelmovskou rodačkou Toničkou Švorcovou a stal se otcem dvou dětí - Vládička a Lidušky. V té době napsal vánoční hru „České jesličky“ a jednoaktovou zpěvohru „Květ kapradí“.

Po smrti Antonína Perného Hlas Volyně zanikl a Josef Foitík se odstěhoval s rodinou do Lucka, kde od r. 1937 vydával a redigoval Krajanské Listy, které se po patnáctém březnu daly plně do služeb čs. zahraničního odboje. Tyto noviny byly rozesílány do všech států, kde žili Češi a přes přísný zákaz protektorátní vlády i do Prahy, kde je rozšiřovala vilhelmovská rodačka Marie Valentová. Když později byla gestapem zatčena a vyšetřována, byla dodávka novin na její adresu zastavena.

K osobnosti Josefa Foitíka ještě tuto vzpomínku:

“V roce 1939 jsem byl zaměstnán v redakci Krajanských Listů a v době, kdy německá armáda pronikla již hluboko do Polska, byl jsem doma na krátké návštěvě. Když jsem se vrátil do práce, řekl můj šéf, abych se vrátil domů, že naše noviny již nevyjdou. Dále říkal, že v době mé nepřítomnosti byl vyzván, aby se dostavil na letiště, kde bylo připravené letadlo, které jej mělo přepravit do Anglie.

„A ty jsi ještě tady?“ žasnul jsem. „Copak jsi zapomněl, kolik výhružných dopisů jsme dostali od místních Němců?“

„Co by tomu řekli naši lidé? - Ne, Vládo, moje místo je tady, protože tady se rozhodne o konečném výsledku této války ...“

Přežili jsme těžkou dobu okupace, boje u Dukly i

Hřbitov ve Vilhelmovce (z roku 1939). Vpředu hroby ruských vojáků padlých v první světové válce.

na Slovensku. Foitík nezatrpl - i když to v životě neměl nikterak lehké... Po absolvování teologických studií stal se pravoslavným knězem a působil v celé řadě míst v Čechách i na Moravě. Jeho poslední farností byla Teplá, kde jej r. 1960 postihl infarkt, který se opakoval a kterému podlehl 6. září 1983.

Je pohřben na místním hřbitově ve Staré Roli u Karlových Varů, kam jej na poslední cestě doprovodila hrstka nejvěrnějších přátel.

Z jara roku 1939 přistoupili vilhelmovští občané k akci, která demonstrovala česko-ruské přátelství.

Za první světové války, po Brusilově ofenzívě r. 1916, se fronta ustálila nedaleko za vesnicí, ve které byla „prifrontová“ nemocnice.

Na místním hřbitově byli pohřbíváni vojáci, kteří padli na okolních bojištích nebo zemřeli v nemocnici.

Vilhelmovští jejich hroby každoročně opravovali a na jaře se tu konala smuteční trýzna. V roce 1939 byl hřbitov nově oplocen, na hroby pořízeny betonové náhrobky a uprostřed nich postaven devítimetrový památník.

Do jeho základu byla vložena listina s tímto textem: „Tato pamětní listina se vkládá do pomníku, který na obecním hřbitově v r. 1939 postavili občané Vilhelmovky, okr. Horochov na Volyni. Pomník je věnován památce ruských vojnů a důstojníků, příslušníků armády generála Brusilova, kteří zde na blízkých bojištích padli smrtí chrabrých při obraně své vlasti a v počtu více než jeden tisíc osob jsou tu pohřbeni. Pomník je věnován dále občanům této obce, kteří v řadách ruské armády na neznámých bojištích obětovali své životy.

Byli to: František Hnízda, Václav Kačírek, Felix Konopka a Josef Švorc. Pomník je také věnován zakladatelům této obce a všem občanům, kteří na tomto hřbitově odpočívají.

Čest jejich památce!

Obec Vilhelmovka byla zakoupena občany české národnosti v roce 1900. V roce 1939, kdy je tento pomník stavěn, má obec celkem 55 rodin. Z toho jsou: 43 české, 3 polské, 6 německých, 2 ukrajinské a 1 židovská. V době, kdy je tento pomník stavěn, stahují se nad světem mračna nové světové války. Přinese mnoho utrpení, vyžádá si mnoho obětí, ale přinese svobodu ujařmeným národům a tedy i Republice československé, naší drahé, staré vlasti.”

Pomník byl odhalen dne 28. srpna 1939 za velké účasti lidu z celého okolí, zástupců organizací, českých novin z Lucka i představitelů okresních úřadů z Horochova.

Tento počin byl oceněn i po druhé světové válce. Volyňští Češi, žijící v Olbramovicích na Znojemsku, podali 10. května 1966 prostřednictvím velvyslanectví SSSR v Praze žádost k vládě SSSR, aby jejich hřbitov na Volyni byl zachován jako památka na život Čechů a jako svědectví jejich živého a opravdového přátelství k ruskému lidu. Vláda SSSR této žádosti vyhověla a zařídila, aby hřbitov, který byl za války poškozen, byl uveden do původního stavu a uvolnila na jeho opravu peníze ze státní pokladny.

Na obnově se podíleli prací dnešní ukrajinští občané Vilhelmovky a zejména rodiny Mindiukova a Sidorukova. V srpnu 1939 provedlo Polsko částečnou mobilizaci a z Vilhelmovky byl povolán Boleslav Lipský, Tadeuš Dudus, Josef Heler a učitel Tuček.

Dne 1. září 1941 ve 4.45 hodin překročila hitlerovská armáda polské hranice a tím začala druhá světová válka. Již za několik dnů uprchla polská vláda do Rumunska a fronta se přiblížila ke Lvovu a Vladimírvolyňsku. Volyň obsadila Rudá armáda a tím byla uchráněna fašistického běsnění. Podle ujednání se odstěhovali Němci ze sousední Sofievky — i německé rodiny z Vilhelmovky do říše a na jejich místa se nastěhovali Ukrajinci z okolí nebo z pohraničního pásma nad řekou Bугоm.

Obecní úřad (silrada) byl nyní na Sofievce a tam patřila i naše Vilhelmovka.

Ačkoliv mezi Německem a SSSR byla podepsána dohoda, budovalo se na hranicích opevnění a na tyto práce jezdili také občané naší vesnice. Na západě zuřila válka, ale tady u nás byl klid — i když všechno nasvědčovalo tomu, že je to klid jen dočasný.

Na Volyni, v Českém Kvasilově a Kupičově našla útočiště skupina československých letců, jimž byl povolen odjezd na západ.

Tak jako v jiných českých vesnicích, byla i ve Vilhelmovce provedena sbírka obuvi, šatstva i peněz pro uprchlíky z Československa, s kterými odjelo i několik chlapců z Volyně.

V květnu 1941 byl povolán na vojenské cvičení krajan Josef Sochor. Později se stal nezvěstným.

Dne 22. června 1941 přepadla hitlerovská armáda Sovětský svaz. Přes hrdinný odpor sovětských jednotek Němci pronikli v několika dnech až k Lucku a Volyň byla okupována fašisty.

Do ghetta v Lucku byl zavléčen náš obchodník Zís Fain. Před vyvražděním ghetta se mu podařilo uprchnout a schovával se potom i se synem u

vilhelmovských občanů až do osvobození v r. 1944.

Podobně se zachránila i jeho manželka s mladší dcerou — ostatní tři děti a stařenku Němci zastřelili.

V roce 1942 byli gestapem popraveni dva vilhelmovští chlapci, Josef Kyselka a Václav Hybler. Byli dopadeni při plnění úkolů partyzánské spojky a v sebeobraně zastřelili ukrajinského milicionáře. Přes hrozné týrání neprozradili nikoho, a tak zachránili celou řadu dalších životů.

V tom samém roce ukrajinští nacionalisté začali s vyvražďováním Poláků. Byla zavražděna i vilhelmovská rodačka Marie Herinkova, provdaná ve Skurči za Poláka Šuberta. Banderovci vyvlekli celou rodinu na dvůr a tam ranou sekery jednoho po druhém sráželi do hluboké studny. Polské rodiny z Vilhelmovky se zachránily včasným útekem do Horochova. Jejich domy banderovci vypálili.

Zkáza Českého Malina a Sergijevky nenechaly nikoho na pochybách, že fašisté ušetří volyňské Čechy. Od samého počátku okupace Němci odváželi na nucenou práci do Německa tisíce lidí.

Z Vilhelmovky byla zavléčena do říše šestičlenná rodina Ladislava Habra, Vláda Heler a Olga Simonová, která se stala nezvěstnou.

Před Novým rokem se odstěhovaly ze Senkevičovky i z Horochova německé správní orgány a počátkem února 1944 kraj ovládl silný oddíl sovětských partyzánů. Brzo potom byla Vilhelmovka osvobozena Rudou armádou a fronta se zastavila 5 až 6 km na západ - přibližně v těch místech, kde byla v první světové válce v letech 1916-1918.

Prostřednictvím Vladimíra Bati jsme nabídli čs. brigádě psací stroje, rozmnožovač a nějaké knihy. V březnu si pro tyto věci přijel podporučík Herman s brigádním autem a já s Foitíkem a bratrancem Žitným jsme se jeli přihlásit, i když mobilizace ještě neprobíhala. Štáb brigády byl již v Lucku a tam se u odvodní komise hlásili tito naši občané:

Svatuška Josef, Svatuška Josef mladší, Svatuška Vladimír, Hnízda Josef, Mindiuk Ilja, Hybler Vladislav, Hybler František, Hybler Josef ml., Foitík Josef, Pavelka Václav, Herynek Josef, Hybler Josef, Hybler Jaroslav, Tlustý Václav, Tlustý Josef, Hybler Josef, syn Františka, Hybler Josef, syn Václava, Žitný Stanislav, Žitný Jaroslav, Krajdl Josef, Kelner Antonín, Heler Vladimír, Svatuška Josef, Kačírek Antonín, Heler Josef, Heler Josef mladší, Žitný Josef, Hokeš Václav,

Česání chmele u krajana Aloise Matouše ve Vilhelmovce (asi 1938).

Pěvecký a divadelní spolek ve Vilhelmovce.

Hokeš Antonín, Hokeš Václav ml., Svatuška Václav, Hokeš Jaroslav, Šimon Stanislav, Šimon Josef, Šimon Václav, Matouš Josef, Matouš Antonín, Matouš Jaroslav, Žáček Josef, Miler Antonín, Konopka Josef, Konopka Josef ml., Semenišin Štěpán, Sidoruk Jiří, Dvořák Václav.

Rudá armáda připravovala další ofenzívu a civilní obyvatelstvo z přifrontového pásma do hloubky 20 km bylo odsunuto na východ, převážně do okolí Lucka. Byly to většinou jenom ženy s dětmi a cestovat po rozblácených jarních cestách nebylo pro ně nijak snadné. Těžký byl i jejich život v obcích přeplněných vojskem.

Po provedení náboru na Volyni byla brigáda přeorganizována na první armádní sbor, který prodělával vojenský výcvik v okolí Sniatyna, Černovic a u města Proskurova. Spolu s jinými volyňskými občany byl poslán do důstojnického kursu v Rjazani také vilhelmovský rodák Slávek Žitný.

Dne 19. července 1944 zahájila vojska I. ukrajinského frontu lvovsko-sandomierskou ofenzívu a běženci se mohli vrátit domů. Navrátili se i Vilhelmovští a dalo jim mnoho práce upravit poničené domovy, aby se tu dalo bydlet. Především ale sklízeli úrodu — vlastně jen to, co z ní zůstalo.

Dne 8. září byly čs. brigády zasazeny do boje a na Volyň začaly docházet zprávy a oznámení o padlých. Z Vilhelmovky to byli:

1. voj. Hokeš Jaroslav
2. ppor. Hokeš Antonín
3. voj. Kačírek Antonín
4. voj. Krajdl Josef
5. voj. Hybler František
6. voj. Tlustý Vladimír
7. voj. Svatuška Josef
8. voj. Dvořák Václav

Mimo těchto stal se nezvěstným rudoarmejec Josef Sochor a jako partyzáni zahynuli nezletilý Václav Hybler a Josef Kyselka.

Volyňští Češi bojovali za svobození své staré vlasti v první i druhé světové válce. Tisíce vdov a sirotek, tisíce raněných - to byla těžká daň krve za svobodu Československa... Připočteme-li k tomu oběti řádění fašistů a banderovců, nelze se divit, že volyňští Češi se chtěli vrátit do své původní vlasti.

Jednání o reemigraci bylo velmi složitou záležitostí, a tak se vzrůstala nervozita a nedočkavost.

Dne 10. července 1946 byla podepsána v Moskvě dohoda, kterou za Československo podepsal velvyslanec dr. Horák a za SSSR náměstek ministra zahraničních věcí Solomon Abramovič Lozovskij.

Téhož roku na podzim zahájily na Volyni svoji činnost smíšené přesídlovací komise.

Vilhelmovka náležela do obvodu přesídlovací komise na Senkevičovce, kde volyňské Čechy zastupoval sklíňský občan Josef Volejník. Středisko přijímalo opční prohlášení, pořizovalo soupisy a ocenění majetků a připravovalo transporty reemigrantů k přepravě do ČSR. Zpravidla se nastupovalo do vagónů, kterými na Volyň přijeli Ukrajinci z východního Slovenska.

Vilhelmovští občané vyjeli ze Senkevičovky 12. března 1947 a za 10 dnů přijeli do Olbramovic u Mor. Krumlova, kde jejich rodinní příslušníci - vojáci - měli pro ně zajištěny usedlosti. Transporty jely přes Čop, Čiernou nad Tisou a Košice do Šumperku, kde bylo shromažďovací středisko. Odtud byli reemigranti odesíláni na místo určení - do Čech nebo na Moravu. Původně měli být všichni reemigranti z Volyně osídleni na Žatecku, a to pro jejich zkušenosti v pěstování chmele. Protože žatecký okres byl již osídlen, byl původní plán pozměněn a Volyňští mohli osídlovat i v jiných pohraničních okresech v Čechách a na Moravě.

Aby osídlování bylo usnadněno, byly po válce ustaveny tzv. zájmové usídlovací skupiny podle volyňských obcí. V srpnu 1945 byla ustavena skupina Sklíň, do které patřily obce: Česká Sklíň, Sklíň Dvůr, Vilhelmovka, Selísko, Černý Les a Ostrov. Členové této skupiny - Pichrt, Kroupa a Hybler se vydali na okružní cestu po republice a po delším hledání a vyjednávání dostali souhlas k osídlení na jižní Moravě v obcích Olbramovice, Našiměřice, Damnice a městečku Miroslav.

Dne 18. října 1945 přijelo do Olbramovic u Moravského Krumlova 151 příslušníků skupiny Sklíň a koncem roku bylo provedeno přidělové řízení. Menší část této skupiny zůstala na Žatecku, kde osídlili v obcích Holodeč, Stránky, Veletice a v Žatci. Ty rodiny, pro které usedlosti předem zajištěny nebyly, zůstaly ve střediscích do té doby, než se jim podařilo najít vhodnou usedlost.

V rámci reemigrace české menšiny z Volyně do Československa se odstěhovaly 42 rodiny - a osídlily: 24 rodiny Moravskokrumlovsko, 1 rodina v Podbořanech, 9 rodin v okrese Bruntál, 8 rodin na Žatecku.

V pozdějších letech se volyňští Češi přestěhovali i do jiných míst, takže nyní žijí v nejrůznějších místech v Čechách, na Moravě i na Slovensku. Pamětníci starých časů odcházejí tam, odkud není návratu a mladá generace již splynula s prostředím, ve kterém žije.

Čas vyrovnává rozdíly a hojí rány i neštěstí způsobené válkou a řáděním fašistů.

Původní bydliště rodin vilhelmovských občanů v Čechách:

Cihla - Písek; Hradec - Kosmonosy, Mladá Boleslav; Kačírek - Neumětele, Beroun; Krajdl - Třebenice, Tábor; Hybler - Jičín; Pavelka - Katusice, Mladá

Rozloučení občanů na místním hřbitově před odjezdem do Čech v roce 1947.

Boleslav; Tlustý - Sytovec, Havlíčkův Brod; Matouš - Obařovice, Jičín; Svatuška - Jičín; Šimon - Tatobity - Žernov, Tábor; Žitný — Bukovno, Mladá Boleslav; Foitík - Třemošná, Plzeň; Kelner - Pocínovice, Domažlice; Hnízda - Jičín; Hokeš - Mělník; Mazánek - Tatobity - Žernov, Tábor; Kyselka - Mělník

Zdroj: J. Foitík, J. Kozák, K. Pulpytel, V. Petříček, V. Hybler, Album vzpomínek na Volyň; Volynaci.cz

Připravila: N. Chejnovská

Seznam emigrantů z Vilhelmovky

Bradačová Anna 1881, Levonice, okres Louny
Cihla Josef 1903, Barbora 1879, Moravský Krumlov, okres Znojmo
Cihla Václav 1912, Damnice, okres Znojmo
Cihla Josef 1929, Olbramovice, okres Znojmo
Dvořáková Marie 1870, Olbramovice, okres Znojmo
Fojtík Jan 1880, Jana 1880, Josef 1910, Antonie 1914, Ludmila 1933, Antonie 1934, Vladimír 1938, Podbořany, okres Louny
Habr Michal 1874, Král. Údolí, okres Krnov
Havelka Vladislav 1874, Marie 1874, Krnov, okres Bruntál
Heler Josef 1900, Emílie 1902, Stanislav 1934, Damnice, okres Znojmo
Helerová Anna 1885, Vladislav 1902, Anna 1907, Ladislav 1908, Anna 1912, Marie 1929, Josef 1930, Alexandr 1934, Josef 1936, Milada 1940, Krnov, okres Bruntál
Heller Vladislav 1920, Oloví (Bleistadt), okres Sokolov
Heller Josef 1926, Damnice, okres Znojmo
Herýnek Josef 1905, Marie 1908, Josef 1930, Moravský Krumlov, okres Znojmo
Hnízdo Josef 1906, Alexandr 1933, Vladimír 1935, Stanislav 1941, Anna 1885, Emílie 1911, Krnov, okres Bruntál

Hokeš Václav 1898, Václav 1923, Království, okres Děčín

Hokeš Ladislav 1896, Marie 1901, Děkov, okres Rakovník

Hokešová Marie 1874, Josef 1917, Moravský Krumlov, okres Znojmo

Hokešová Marie 1900, Holedeč, okres Louny

Hrynek Josef 1905, Josef 1930, Moravský Krumlov, okres Znojmo

Hud Lukyan 1880, Antonie 1889, Eugenie 1926, Viktorie 1939, Krnov, okres Bruntál

Hyblerová Růžena 1885, Anna 1903, Josef 1906, Anna 1908, Josef 1925, Josef 1927, Ludmila 1937, Václav 1938, Jan 1940, Lidměřice, okres Znojmo

Hyblerová Marie 1873, Vladislav 1915, Anna 1916, Jaroslav 1941, Ludmila 1942, Babice, okres Znojmo

Hybler Václav 1874, Marie 1882, Anna 1898, Václav 1893, Josef 1916, Marie 1924, Libuše 1924, František 1928, Zdenka 1944, Olbramovice, okres Znojmo

Hybler Josef 1898, Václav 1929, Vladimír 1931, Oldřich 1936, Krnov, okres Bruntál

Hybler Jaroslav 1904, Marie 1904, Václav 1910, Marie 1911, Anastazie 1915, Václav 1930, Václav 1935, Antonie 1931, Marie 1931, Vlasta 1943, Moravský Krumlov, okres Znojmo

Kačírek Metoděj 1876, Anna 1888, Emil 1906, Marie 1909, Václav 1931, Alžběta 1934, Marie 1936, Moravský Krumlov, okres Znojmo

Kačírek Metoděj 1876, Anna 1883, Olbramovice, okres Znojmo

Kačírková Barbora 1889, Krnov, okres Bruntál

Kelner Stanislav 1891, Olga 1897, Antonín 1923, Václav 1929, Marie 1932, Olbramovice, okres Znojmo
Konopka Josef 1895, Emílie 1908, Josef 1927, Vladimír 1928, Milada 1937, Olbramovice, okres Znojmo

Krajdlová Olga 1905, Anna 1925, Václav 1931, Moravský Krumlov, okres Znojmo

Křivková Olga 1920, Jiřina 1941, Stanislav 1943, Děkov, okres Rakovník

Kyselka Robert 1889, Marie 1901, Libuše 1932, Moravský Krumlov, okres Znojmo

Matouš Ladislav 1908, Vladislav 1908, Jaroslav 1915, Františka 1919, Stanislav 1921, Kateřina 1922, Jaroslav 1940, Marie 1945, Žatec, okres Louny

Matouš Václav 1912, Antonie 1915, Ludmila 1940, Jaroslav 1942, Krnov, okres Bruntál

Matoušová Marie 1903, Antonín 1921, Josef 1928, Vlasta 1940, Olbramovice, okres Znojmo

Matoušová Marie 1912, Evženie 1930, Alexandr 1932, Holedeč, okres Louny

Mazánek Josef 1905, Emílie 1908, Marie 1930, Krnov, okres Bruntál

Miler Marie 1916, Alžběta 1936, Alexandr 1938, Milada 1940, Marie 1943, Levonice, okres Louny

Müller Antonín 1906, Levonice, okres Louny

Novotná Marie 1908, Naďa 1923, Ludmila 1943, Krnov, okres Bruntál

Výzva

Máte-li fotografie, dokumenty, kroniky a jiné předměty vztahující se k Vilhelmovce, prosím, ozvěte se nám.

E-mailové adresy jsou srbecky@me.com,

sircovic@gmail.com, cesky.volynak@seznam.cz,

volynacimk@seznam.cz, poštovní adresa je SČVP, z.s.,

Sokolská 486/33, 120 00 Praha 2, telefon +420 777 798 820.

Pavelka Václav 1900, Anna 1900, Marie 1924, Olbramovice, okres Znojmo

Pavelka Josef 1905, Anna 1910, Josef 1934, Vladimír 1936, Znojmo, okres Znojmo

Pavelková Emílie 1892, Skoky, okres Karlovy Vary
Semenišin Štěpán 1913, Emílie 1914, Viktorie 1938, Stanislava 1941, Krnov, okres Bruntál

Sobolovska Marie 1884, Král. Údolí, okres Krnov

Sochorová Marie 1906, Damnice, okres Znojmo

Svatuška Václav 1906, Anna 1909, Josef 1930, Marie 1932, Ludmila 1939, Josef 1926, Vladimír 1927, Marie 1909, Anna 1929, Marie 1929, Václav 1940, Milada 1942, Babice, okres Znojmo

Svatuška Václav 1899, Barbora 1904, Josef 1925, Anna 1931, Václav 1933, Holedeč, okres Louny

Svatušková Žofie 1881, Lidměřice, okres Znojmo

Šimon Stanislav 1924, Antonie 1922, Babice, okres Znojmo

Tlustá Věra 1900, Marie 1934, Jaroslav 1937, Moravský Krumlov, okres Znojmo

Tlustá Anna 1900, Václav 1919, Anna 1925, Olbramovice, okres Znojmo

Tlustý Josef 1921, Mladá Boleslav, okres Mladá Boleslav

Tvrď Josef 1881, Anna 1885, Anna 1925, Eugenie 1928, Krnov, okres Bruntál

Tvrď Anna 1927, Babice, okres Znojmo

Vanický Jan 1910, Šumperk, okres Šumperk

Vikenová Marie 1904, Zdeněk 1931, Moravský Krumlov, okres Znojmo

Žáček Josef 1908, Marie 1906, Ludmila 1943, Albeř, okres Jindřichův Hradec

Žáček Václav 1910, Holedeč, okres Louny

Žitný Josef 1912, Olga 1913, Vladimír 1937, Lidměřice, okres Znojmo

Žitná Marie 1885, Jaroslav 1917, Antonie 1924, Vladimír 1941, Josef 1944, Babice, okres Znojmo

František Beneš Medailonek

Františka Beneše jsem měla možnost poznat prostřednictvím jeho vnučky Marie. Před několika lety navštívila moji přednášku v knihovně v Pohořelících a vyprávěla o tom svému dědečkovi. Po nějakém čase mě kontaktovala, že by si její dědeček přál se mnou popovídat. A tak jsem měla šanci poznat vzácného člověka z Michny – Sergijevky, kterému bylo dopřáno dožít se 102 let.

František Beneš se narodil 20. září 1923 v obci Michna Sergijevka. Pro jeho život byla důležitá víra v Boha, která mu pomáhala zvládat nelehká životní období. Zejména v době války na Volyni. Byl přítomen tragickému vypálení části své rodné obce 11. listopadu 1943. Vzpomínal na to, jak byla Michna Sergijevka zpočátku bombardována a poté zabita část jejích obyvatel, včetně malých dětí, a následně byly zapalovány domy.

První zleva František Beneš, poslední zleva asi Václav Mazánek (bratranec F. Beneše).

Mluvil o tom, jak zraněné a mrtvé vynášel z domů s tím, že doufal, že ještě některé zachrání...

Jeho tatínek byl starostou obce, a tak poznal i složitost vedení obce zejména ve válečném období, kdy byl život českých obyvatel ohrožován dnem i nocí. Bylo zapotřebí našlapovat na velmi tenkém ledě ve vztazích mezi různými národnostmi.

Vzpomínal i na svůj vstup do armády. Bylo to na velikonoční pondělí 1944. Po osvobození území byli Češi také povoláni do Rudé armády, to všechno musel zprostředkovávat starosta. Takže u Benešů na dvoře došlo ke shromáždění a i s dalšími muži a z vesnice šli asi 60 km. František vzpomínal, že nás asi 18 muzikantů nás odvedli k ruské armádě, ale my jsme chtěli do československé jednotky a oni nás odmítli pustit. Chtěli abychom pro ně hráli. A to jsme odmítli a také jsme zahájili i hladovku... Bylo to dohadování, chtěli nám vzít i hudební nástroje. Nakonec jsme si vyvzdorovali odvoz a převezli nás po pěti týdnech do Rovna k čs. jednotce.

Po příchodu do Československa byl jako většina volyňských Čechů přesunut na Žatecko. Zde několik týdnů po válce dohlíželi na okolní vesnice, aby se zde neděly nepřístojnosti vůči civilnímu obyvatelstvu zejména ze strany Rudé armády. A také pak pracoval pro UNRU, což byla humanitární pomoc poválečné Evropě. V podstatě doprovázel vlakové transporty, které rozvážely humanitární pomoc po Evropě a dohlížel na to, aby nebyla rozkrádána a dostala se na místo určení. Pomoc se přivážela z Hamburku do dalších míst. I to pak byl důvod, proč se František stal terčem pozornosti poučnorové STB a často byl „zván“ k výslechům.

Po návratu do civilního života se usídlil v Cvrčovicích u Pohořelíc na jižní Moravě. V 50. letech 20. století byl posledním zemědělcem, který pod nátlakem vstoupil do družstva. Po příchodu do Cvrčovic se snažil přispět k poklidné „výměně“ obyvatel, ale to bylo nad jeho síly. Sám pak po původním německém majiteli domu, který osídlil, převzal správu kostela a tato jeho mise pak trvala celých 74 let. Jak sám hrdě říkal, za tuto práci dostal poděkování od samotného biskupa Vojtěcha Cikrle.

Nestál o pozornost projektu péče o válečné veterány, ani o pozornost různých hledačů příběhů. Jak sám říkal, rodinný život a kostel byly pro něj to nejdůležitější, ale na život na Volyni si také rád zavzpomínal. František Beneš zemřel 1. října 2025 ve Cvrčovicích.

Text a foto: D. Martinková

Příspěvky na tisk

říjen - listopad 2025

Region Brno:

Alžběta Bezděková 200 Kč
Milada Krajzlová 200 Kč
Eleonora Jaitnerová 200 Kč
Radmila Hyblerová 300 Kč
Světla Stejskalová 200 Kč
Zdeňka Procházková 100 Kč
Milada Svobodová 100 Kč
Vlasta Poláková 300 Kč
Ing. Jan Pavlica 2 000 Kč

Region Žatec:

Šircovi 300 Kč
Ludmila Dolejšová 500 Kč
Božena Hodalová 200 Kč
Jaroslav Nový 300 Kč
Marie Hofmanová 300 Kč
Region Moravskoslezský:
Terezie Zajíčková 500 Kč

Region Litoměřice:

Jiří Hendrych 500 Kč

Region Hlavní město Praha

Viktor Vigner 200 Kč
Jiřina Kolářová 200 Kč

Region Chomutov:

Josef Lněniček 300 Kč
Dvořák Viktor 200 Kč
Haldovská Ludmila 200 Kč
Kuchař Jaroslav 300 Kč
Ludvík Jaroslav 200 Kč
Šatrová Miloslava 300 Kč
Vetýšková Radka 300 Kč
Vyhlásová Jiřina 200 Kč
Miroslava Fialová 200 Kč

Region Šumperk

Alena Kubelová 200 Kč

Region Praha Vyšehrad

Darie Saveláková 300 Kč

Region Podbořany

Marie Langmaierová 500 Kč
Emílie Stieberová 500 Kč

Region Domažlice

Libuše Průchová 500 Kč
Miroslava Chocholatá 500 Kč

Region Moravskoslezský

Jaroslav Loukota 400 Kč
Jiří Kabát 200 Kč

Region MORAVSKOSLEZSKÝ

V prosinci slaví paní **Vlastislava Kopecká**, nar. Moldava, bytem Hladké Žitovice - 88 let.

V lednu slaví pan **Vladimír Najmon**, nar. Nový Jičín, bytem Suchdol nad Odrou - 50 let; pan **Jaroslav Loukota**, nar. Malovaná, bytem Kunín - 81 let; pan **Rostislav Zeman**, nar. Malý Špakov, bytem Kopřivnice - 83 let; pan **Josef Zumer**, nar. Dembrowka, bytem Krnov - 85 let; pan **Vilém Jersák**, nar. Pokosy, bytem Hodoňovice - 88 let; pan **František Dubec**, nar. Velký Špakov, bytem Fulnek - 89 let; a paní **Marie Dvořáková** - Zběravská, nar. Martinovka, bytem Krnov - 95 let.

Region CHOMUTOV

Prosím přijměte omluvu pana J. Báči za pozdní uveřejnění blahopřání k narozeninám za měsíc říjen a listopad.

V říjnu oslavil 75 let pan **Jaroslav Kuchař** z Dermáně, bytem Kadaň, 80 let pan **Jiří Man** z Hulče, bytem Žatec, 60 let **Ing. Antonín Rössler** z Chomutova.

V listopadu oslavila 70 let paní **Miroslava Dřízhalová**, roz. Menšíková z Údlíc.

V prosinci oslaví 89 let paní **Miloslava Dlouhá** z Antonovky, bytem Klášterec nad Ohří, 75 let paní **Jaromíra Zimová**, roz. Svítková z Č. Hamrů u Vejprtk.

V lednu oslaví 82 let paní **Halina Afitská**, roz. Lažanská z Kupičova, bytem Jirkov, 87 let paní **Miroslava Fialová**, bytem Klášterec nad Ohří, 97 let pan **Vladimír Licinberk** z Dlouhého Pole bytem Chomutov, 88 let paní **Ludmila Majdčinská** roz. Růžicková z Boremel, bytem Jirkov, 80 let paní **Luba Rösslerová** ze Semidub, bytem Spořice.

Všem jubilantům blahopřejeme a přejeme pevné zdraví.

Region MOHELNICE

V prosinci se dožívá 80 roků paní **Jiřina Macháčková** z Kurdybáně Žornovské. V lednu oslaví 89 roků pan **Jiří Kuchař** z Dermaně.

Oběma jubilantům přejeme pevné zdraví.

Region BRNO

V prosinci oslavuje 88 let paní **Milada Krajzlová** roz. Němcová ze Zálesí, nyní Brno. V lednu 2026 oslaví 88 let paní **Eleonora Jaitnerová** ze Stromovky, nyní Brno, 75 let pan **Mgr. František Kounek** z Pohořelic.

Všem oslavencům přejeme pevné zdraví a životní pohodu.

Region PRAHA VYŠEHRA

V listopadu oslaví své krásné 87. narozeniny paní **Lidia Antonjuková** z Ivančic, nyní bytem Krátká, Lázně Kynžvart.

V prosinci oslaví své nádherné 91. narozeniny paní **Marie Kloučková**, právnička, z Bludova, nyní bytem Praha.

Všem našim oslavencům přejeme do dalších let hlavně hodně zdraví, štěstí a životní pohody.

Region BROUMOV

V prosinci oslaví 81. narozeniny **Jirásek Rostislav**, bytem Vyškov, 83. narozeniny **Ing. Jirásková Jana**, též bytem Vyškov.

V lednu oslaví 82 let **Šimková Zdeňka** roz. Vendolská z Martinovky, nyní bytem Hranice na Moravě.

Oslavencům přejeme vše nejlepší a hodně zdraví.

Region HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

V prosinci oslaví 82 let **Ondřej Boček** z Bocanovky, nyní Mělník, 81 let **Ludmila Růtová** z Rozděstvena, nyní Smržov, 70 let **Olga Sykáčková**, Česká Lípa.

V lednu 2026 oslaví 95 let **Ing. Leon Polívka** z Hlinska, nyní Tábor, 90 let **Irena Vaníčková** ze Zálesí, nyní Nymburk, 83 let **JUDr. Václav Mastný** z Hlinska, nyní Praha, 81 let **RNDr. Larisa Stará** z Rovna, nyní Hořice, 75 let **Jiřina Kolářová** z Litoměřic, nyní Praha.

Jubilantům přejeme do dalších let životní pohodu a pevné zdraví!

Region PODBOŘANY

V prosinci a lednu 2026 slaví **Alena Fialová** z Němčan, pochází z Kupičova, 75 let, **Richard Hájevský** z Verby, žije ve Vrutku, slaví 84 let, a **Jiří Kaufman** z Malované, žije v Podbořanech, slaví 87 let. Všem oslavencům, i těm, kteří zde nejsou jmenováni, přejeme vše nejlepší a pevné zdraví.

Region LITOMĚŘICE

V prosinci oslaví 75 let **Miroslav Bohatec** z Boratína, 97 let **Marie Hueberová** z Mirohoště, 87 let **Slavomír Chudoba** z Českého Boratína, 84 let **Jiří Lucius** z Boratína, 83 let **Drahomíra Nagyová** z Českého Straklova, 94 let **Mikuláš Prošek** z Mirohoště, 94 let **Helena Zemanová** ze Zaržicka.

V lednu 2026 oslaví 82 let **Ing. Jaroslava Mocová** ze Straklova, 81 let **Miroslav Šimberský** z Boratína, 80 let **Jiřina Vacková** z Mirohoště.

Vše oslavencům přejeme vše nejlepší a mnoho zdraví.

Region TEPLICE

Dne 15. ledna oslaví krásné 83. narozeniny paní **Zdena Bachmaierová** rozená Kubínová, rodačka z Ledochovky, bytem v Teplicích - Hudcově.

Dne 24. února pak oslaví 79. narozeniny pan **Jaroslav Efler**, jehož rodina rovněž pochází z Ledochovky a který nyní bydlí v Roudníkách u Ústí nad Labem.

Oběma jubilantům srdečně přejeme pevné zdraví, spoustu životního elánu a stálou pohodu.

Region ŠUMPERK

V prosinci oslaví 53 let paní **Jitka Dudkovičová** z Rapotína, 92 let paní **Evženie Hamplová** ze Šumperka a 77 let paní **Božena Perglerová** ze Zábřehu.

V lednu oslaví 78 let paní **Alena Kubelová** z Vikýřovic, 64 let paní **Dana Pospíšilová** ze Sobotína, 50 let pan **Vlastimil Svítek** ze Šumperka, 88 let paní **Antonie Tichá** z Vikýřovic.

Všem oslavencům blahopřejeme a přejeme pevné zdraví.

Region VYŠKOV

V prosinci oslaví 81 let **Jirásek Rostislav**, bytem Vyškov, a 83 let **Ing. Jirásková Jana**, též bytem Vyškov.

Oběma oslavencům přejeme vše nejlepší a mnoho zdraví do dalších let.

NAŠE ŘADY OPUSTILI

Region Hlavní město Praha

Dne 14. 9. 2025 zemřela ve věku nedožitých 89 let dlouholetá členka paní Jiřina Orltová.

Pocházela z Martinovky, naposledy bytem Praha.

Dne 10. 11. 2025 zemřel náhle ve věku 81 let dlouholetý člen pan Antonín Kolář.

Byl vždy pozitivně naladěný a nezapomeneme na to jak nám při různých akcích hrál na harmoniku. A také několik let zastával funkci tajemníka v Celostátním výboru.

Upřímnou soustrast pozůstalým rodinám a přátelům.

Region Mohelnice

Dne 14. 11. 2025 zemřela ve věku 95 let paní Králová Marie z Úsova.

Upřímnou soustrast rodině a pozůstalým.

Region Chomutov

Dne 12. 10. 2025 zemřel pan Vlastimil Jelínek z Michalovky, bytem naposled Ondřejov u Perštejna.

Upřímnou soustrast pozůstalým.

Region Podbořany

V říjnu zemřel dlouholetý člen sdružení pan Rostislav Pelant, žijící v Podbořanech. Čest jeho památce a upřímnou soustrast pozůstalým.

Region ŽATEC

V prosinci slaví 70 let **Ladislav Cífk** ze Stromovky, nyní Patokryje, 83 let **Marie Kočová** z Bludova, nyní Louny, 84 let **Emilie Kudrnáčová** z Ludhardovky, nyní Žatec, 85 let **Ing. Zdeňka Ženíšková** ze Sofievky, nyní Střížov.

V lednu slaví 91 let **Antonie Černá** ze Sviščova, nyní Žatec, 88 let **Marie Fialová** z Novokrajeja, nyní Měcholupy, 93 let **Věra Moravcová** z Michalovky, nyní Žatec, 89 let **Emilie Nechmačová** z Novokrajeja, nyní Karlovy Vary, 84 let **Naděžda Nesvadbová** z Volkova, nyní Žatec, 87 let **Jiřina Nosková** z Volkova, nyní Žatec, 95 let **Eugenie Štípková** z Novostavců, nyní Velemyšleves, 88 let **Anna Šulitková** z Michalovky, nyní Velichov, 94 let **Božena Vávrová** z Novokrajeja, nyní Všenice, 84 let **Nina Žďárská** z Novin Č., nyní Louny.

Všem oslavencům přejeme vše nejlepší, hodně zdraví a štěstí!

Region TACHOV

V lednu se dožívá 91 let paní **Libuše Jarešová** z Olšanky, nyní žije v Olbramově, pan **Josef Loukota** z Kopče oslaví 86. narozeniny, nyní žije v Kozolupech. Přejeme vše nejlepší a pevné zdraví a všem našim členům klidné svátky, prožité ve zdraví se svými blízkými.

Upozornění! Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha č. ú.: 252001907/0300 Československá obchodní banka a.s., Poštovní spořitelna, Rožtylská 1, 225 95 Praha. Prosíme, abyste neupomínali zveřejnění dárců a darů, zveřejňujeme je až po obdržení účetního dokladu. Peněžní dary neposílejte na adresu šéfredaktora. Změny v evidenci členství, adres, přihlášky nových členů, ukončení členství a dotazy zasílejte zásadně na adresu Marie Nečasová, Podhájek 68/V, 471 24 Mimoň, tel: 728 351 726, e-mail: m.necasova@seznam.cz. Děkujeme.

Vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřebu svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají autoři příspěvků. Vychází jako občasník. Ve Zpravodaji jsou použity obrázky z fotobanky Canva. Číslo vydání 6/2024. Redakční rada: N. Chejnovská, E. Langpaulová, K. Stieberová, M. Srbecký. Příspěvky nejsou honorované, nevyžádané rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte na e-mailovou adresu: zpravodajscvp@seznam.cz nebo na N. Chejnovská, Dlouhý Újezd 202, 34701 Tachov. Tiskne: MH Tisk, Bubenská 43, 170 00 Praha 7 Holešovice. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod ev. č.: MK ČR E 5901. Termín pro zaslání příspěvků do č. 1/2026 je 25. 1. 2026. www.scvp.eu. Toto číslo vyšlo 8. prosince 2025. Číslo 1/2026 vyjde v únoru.